

ประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำความตกลงการค้าเสรี
ไทย-ศรีลังกา *

Legal Issues relating to Thailand - Sri Lanka Free Trade
Agreement

ชนิสานงามอภิชน
Chanisa Ngamapichon

อาจารย์ประจำ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

Full-time Lecturer

Faculty of Law, Chulalongkorn University, Phayathai Road, Pathumwan, Bangkok 10330

Corresponding author E-mail: chanisa.n@chula.ac.th

(Received: June 13, 2022; Revised: July 21, 2022; Accepted: July 21, 2022)

บทคัดย่อ

การเติบโตของเศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทยพึ่งพาการส่งออกสินค้า การบริการและการลงทุนในระดับสูง หนึ่งในปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการค้าสินค้าการบริการและการลงทุนระหว่างประเทศ ได้แก่ การเจรจา การตกลงและการดำเนินการตามข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ศรีลังกาเป็นประเทศคู่ค้ากับไทยมานานและมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 การเติบโตทางเศรษฐกิจดังกล่าวและนโยบายเปิดเสรีของศรีลังกา เป็นปัจจัยกระตุ้นการเติบโตของการค้าและการลงทุนของศรีลังกากับต่างประเทศ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันศรีลังกากำลังเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจและประสบปัญหาหนี้ภาครัฐ การขาดข้อตกลงการค้าเสรีที่เหมาะสมกับศรีลังกาไม่เพียงแต่ส่งผลเป็น

* บทความวิจัยนี้ เป็นบทสรุปองค์ความรู้จากโครงการวิจัย “โครงการศึกษาการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและศรีลังกา ภายใต้ทุนสนับสนุนจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ” (สิงหาคม, 2560)

การชะลอหรือขัดขวางการเติบโตทางด้านการค้าสินค้า การบริการและการลงทุนระหว่างไทยกับศรีลังกา ซึ่งทำให้ธุรกิจไทยและประเทศไทยเสียโอกาสแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประเทศอื่น ๆ หาประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่ไป บทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย-ศรีลังกา โดยมุ่งเน้นศึกษานโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการค้า การบริการและการลงทุนของศรีลังกาให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการค้า การบริการและการลงทุนของไทยเพื่อนำมาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการไทยและเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

คำสำคัญ : ความตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา, การส่งออก, การค้า, การบริการและการลงทุน

Abstract

Thailand's economy and Gross Domestic Product (GDP) growth during the past decades had imperatively high dependency on exports of goods, services, and foreign investments. One of the important factors supporting and promoting such growth is driven from negotiations, agreements, and the implementation of a Free Trade Agreement (FTA). Sri Lanka has long been a trading partner with Thailand and during 2010 Sri Lanka has seen sharp rises in economic growth which created opportunities and boosted large interests from the international community. Today although, Sri Lanka is currently under severe economic crisis; suffering from trade deficits and large amounts of government debt, the long trading history between Thailand and Sri Lanka remarks exciting opportunities awaiting to be further explored. The lack of a suitable FTA between Thailand and Sri Lanka today will not only endlessly deter potential growths between the two countries but may also open a window of opportunities for other countries to exploit not only new but also existing Thai-Sri Lanka trading opportunities. This research article is a study of legal issues relating to the on-going establishments of a Thai-Sri Lanka Free Trade Agreement. The article will primarily focus on understanding Sri Lanka's existing economic policies, laws, rules, and regulations relating to international trade in

goods, services, and investments to address problems and barriers occurring on Thai businesses. Finally, negotiation guidelines for a successful establishment of Thai-Sri Lanka Free Trade Agreement will be proposed to bring the greatest benefit to Thai entrepreneurs and the country's economy.

Keywords: Thailand-Sri Lanka Free Trade Agreement, FTA, Trade, Service and Investment

1. บทนำ

ประเทศไทยและประเทศศรีลังกามีความสัมพันธ์ที่ตีมาเป็นเวลานาน อีกทั้งมีวัฒนธรรม ประเพณีและการนับถือศาสนาพุทธที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเรื่องความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศแล้วนั้นกลับไม่ได้มีการพัฒนาเท่าที่ควร แม้ประเทศศรีลังกาจะเป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก แต่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002-2019 โดยพิจารณาจากอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศของศรีลังกา¹ ทั้งศรีลังกายังมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ และมีแรงงานคุณภาพดี ค่าแรงไม่สูงเกินไป นอกจากนี้ ประเทศศรีลังกายังเป็นประตูการค้าการลงทุนไปสู่ประเทศในกลุ่มเอเชียใต้ที่มีขนาดใหญ่อย่าง ประเทศอินเดียและประเทศปากีสถาน ดังนั้น ศรีลังกาจึงเป็นประเทศคู่ค้าที่น่าสนใจของไทย

ข้อมูลปี ค.ศ. 2019 ประเทศศรีลังกาถูกจัดเป็นประเทศที่รับการส่งออกสินค้าจากไทย เป็นลำดับที่ 23 ของประเทศในเอเชีย โดยคิดเป็นมูลค่าสินค้าส่งออกรวม 11,628.3 ล้านบาท ซึ่งสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังศรีลังกาเป็นมูลค่าสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ อันดับหนึ่ง ผ้าฝ้าย มูลค่าส่งออก รวม 1,275 ล้านบาท อันดับสอง น้ำตาลทราย มูลค่าส่งออกรวม 1,159 ล้านบาท และอันดับสาม รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ มูลค่าส่งออกรวม 1,092 ล้านบาท โดยไทยมีการเกินดุลการค้า กับประเทศศรีลังกาโดยตลอด ซึ่งในปีเดียวกันนั้นไทยมีมูลค่านำเข้าสินค้าจากศรีลังกาเพียง 2,483 ล้านบาท ซึ่งสินค้าที่ไทยนำเข้าจากศรีลังกาสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่ง คือ เครื่องเพชร พลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ ซึ่งเป็นสินค้าประเภทเดียวที่ไทยมีมูลค่านำเข้าจากศรีลังกาสูงกว่า 1,000 ล้านบาท อันดับสอง เสื้อผ้าสำเร็จรูป อันดับสาม พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช ตามลำดับ²

¹ The World Bank, "GDP growth (annual %) - Sri Lanka," [online] Available from : <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=LK> [13 June 2022]

² สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, "การค้าระหว่างประเทศของไทย : สถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2562," [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://tradereport.moc.go.th/File/BookStatistic2562.pdf> [13 มิถุนายน 2565]

อย่างไรก็ดีจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่าผู้ประกอบการไทยจำนวนมากยังไม่รู้จักประเทศศรีลังกาเท่าที่ควร จึงทำให้ขาดข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับตลาดศรีลังกาซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ประกอบการไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทำการค้าและการลงทุนกับประเทศศรีลังกา³

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศศรีลังกาที่เกิดขึ้นจากการที่พรรครัฐบาลสามารถปราบกลุ่มกบฏพยัคฆ์หมီးได้สำเร็จในปี ค.ศ. 2009 ศรีลังกามีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจต่อเนื่อง ทำให้ปัจจุบันโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศศรีลังกามีช่องว่างรายได้ลดต่ำลง มีจำนวนชนชั้นกลางเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้กำลังซื้อจึงเพิ่มขึ้นด้วย อีกทั้งประเทศศรีลังกายังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ได้แก่ เหมืองแร่ พลังงาน และป่าไม้ โดยศรีลังกามีแหล่งน้ำมันที่มีศักยภาพในอ่าว Cauvery (ด้านตะวันออกของชายฝั่งอินเดีย) และอ่าว Mannar (ด้านตะวันตกของชายฝั่งศรีลังกา) และทรัพยากรธรรมชาติจำพวกสินแร่ประกอบด้วย หินปูน แร่กราไฟท์ หินทราย แร่ อัญมณี และฟอสเฟต⁴ และการที่ศรีลังกามีที่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มตอนล่างที่ราบสูง และพื้นที่ติดชายทะเล ทำให้สามารถทำการเกษตรได้หลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้ ศรีลังกายังมีท่าเรือธรรมชาติที่ดีเป็นอันดับต้นๆของโลก จึงเป็นปัจจัยบวกที่สำคัญต่อการลงทุนด้านอุตสาหกรรม

จากการพิจารณาความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ พบว่าปัจจุบันประเทศศรีลังกามีความตกลงการค้าเสรีกับหลายประเทศที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย ปากีสถาน และสิงคโปร์ โดยเฉพาะอินเดีย ซึ่งหอการค้าสหรัฐอเมริกาประจำศรีลังกาได้เคยกล่าวไว้ว่า “การเข้าถึงตลาดอินเดียจากประเทศศรีลังกา ง่ายกว่าการเข้าถึงอินเดียจากภายในอินเดีย”⁵ นอกจากนี้ประเทศศรีลังกายังคงได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP) และสิทธิพิเศษทั่วไปทางภาษี (Special Intensive Arrangements: GSP Plus) ที่ให้กับประเทศที่

³ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการในประเทศและตัวแทนจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ครั้งที่ 1 หัวข้อ ผลกระทบและแนวทางการเจรจา FTA ไทย-ศรีลังกา: ด้านสินค้า วันอังคารที่ 4 เมษายน 2560 เวลา 9.00 – 14.00 น. ณ ห้องคริสตัล 1-2 ชั้น 3 โรงแรมเซ็นจูรี่ปาร์คโดยมีผู้ร่วมประชุมทั้งหมด 38 คน การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ครั้งที่ 2 หัวข้อ การบริการและการลงทุนภายใต้ FTA ไทย-ศรีลังกา วันจันทร์ที่ 19 มิถุนายน 2560 เวลา 09.00 – 14.00 น. ณ ห้องคริสตัล 1 – 2 ชั้น 3 โรงแรมเซ็นจูรี่ปาร์ค โดยมีผู้ร่วมประชุมทั้งหมด 34 คนและการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ครั้งที่ 3 หัวข้อ การบริการและการลงทุนภายใต้ FTA ไทย-ศรีลังกา วันพุธที่ 26 กรกฎาคม 2560 เวลา 09.00 – 14.00 น. ณ ห้องปารีส ชั้น 3 โรงแรมโกลเด้นทิวลิป ซอฟเฟอริน กรุงเทพฯ โดยมีผู้ร่วมประชุมทั้งหมด 63 คน

⁴ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.), “สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา,” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.neda.or.th/home/uploads%20-%20Copy/news/29201585139-07Hvy3Cq.pdf> [7 กรกฎาคม 2565]

⁵ Asian Development Bank, “Deepening Economic Cooperation between India and Sri Lanka,” [online] Available from : <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/30416/deepening-economic-cooperation-india-sri-lanka.pdf> [31 May 2022]

มีความจำเป็นในการพัฒนาเป็นพิเศษ (Vulnerable Countries) ทั้งจากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป รวมถึงอีกหลายประเทศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้ประกอบการของไทยที่จะเข้าไปลงทุนหรือส่งออกสินค้าทุนหรือวัตถุดิบไปแปรรูปในศรีลังกา

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันศรีลังกากำลังประสบกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรง อันเนื่องมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น ปัญหาหนี้ภาครัฐ ซึ่งหนี้ของรัฐบาลศรีลังกามีมากกว่ารายรับของประเทศในปริมาณที่สูง⁶ สภาพการณ์ของประชาคมโลกอย่างการระบาดของไวรัสโควิด 19 หรือการสู้รบระหว่างยูเครนและรัสเซียที่ส่งผลให้รายได้ของประเทศอย่างการท่องเที่ยวลดลงจนเกิดเป็นข่าวการแถลงของนายกรัฐมนตรีศรีลังกา นายรานิล วิกรมสิงเห ได้ประกาศว่า “เศรษฐกิจของศรีลังกาได้เข้าสู่ภาวะล่มสลายโดยสมบูรณ์”⁷

งานวิจัยอันเป็นพื้นฐานของบทความนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ประเด็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย-ศรีลังกา ทั้งกฎระเบียบด้านการค้า กฎระเบียบและนโยบายด้านการลงทุนและการบริการ พร้อมทั้งเสนอแนะกรอบแนวทางและท่าทีในการเจรจาเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดในการจัดทำข้อตกลงดังกล่าว โดยมีสมมติฐานของงานวิจัยคือ “ประเทศไทยควรมีความตกลงการค้าเสรีกับ ศรีลังกาเพื่อเปิดเสรีในด้านการค้าสินค้า รวมถึงด้านบริการและการลงทุน” โดยการวิจัยนี้ได้ดำเนินการศึกษาทั้งข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ ทั้งนี้มีระเบียบวิธีวิจัยโดยเริ่มจากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยเน้นศึกษากฎหมาย มาตรการและกฎระเบียบต่างๆ ของศรีลังกาในส่วนที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้า บริการ และการลงทุนของไทยในศรีลังกา รวมถึงศึกษาความตกลงทางการค้าเสรีที่ศรีลังกาจัดทำกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ เพื่อประเมินแนวโน้มของการเจรจาและผลกระทบที่มีความเป็นไปได้ระหว่างไทยและศรีลังกา และในลำดับต่อมาได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลและเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อมูลปฐมภูมิต่อไป ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้ประกอบการในประเทศไทย⁸ การจัดประชุมกลุ่มย่อย

⁶ Trading Economics, “Sri Lanka Government Revenues,” [online] Available from : <https://trading-economics.com/sri-lanka/government-revenues> [3 July 2022]

⁷ มติชนสุดสัปดาห์, “เศรษฐกิจล่มสลายโดยสมบูรณ์ ของประเทศศรีลังกา/บทความต่างประเทศ,” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.matichonweekly.com/column/article_572782 [7 กรกฎาคม 2565]

⁸ การสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้ประกอบการในประเทศไทยผู้มีประสบการณ์ด้านการค้าสินค้า ด้านบริการและการลงทุนในประเทศศรีลังกา เช่น บริษัท ลาวี เอ็นจิเนียริง (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด และภาคเอกชนอื่นๆ เช่น สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอ คณะกรรมการการเจรจาความตกลงการค้าระหว่างประเทศ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทย

(Focus Group)⁹ รวมถึงการ ลงพื้นที่ศรีลังกาเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับทั้งภาครัฐและภาคเอกชนภายในประเทศศรีลังกา¹⁰ อีกทั้งจากการติดตามสถานการณ์ของศรีลังกาโดยใกล้ชิดพบว่า ศรีลังกา กำลังประสบกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ดังนั้นนอกจากวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้เขียนจึงได้เพิ่มเติมข้อมูลให้เป็นปัจจุบันมากขึ้น และชี้ให้เห็นถึงความน่าสนใจของการทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย-ศรีลังกาที่ยังคงมีอยู่ แม้ศรีลังกาจะเผชิญวิกฤติเศรษฐกิจก็ตาม

บทความนี้ เริ่มจากการอธิบายรายละเอียดของหลักการและสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีของประเทศศรีลังกา ทั้งในเรื่องกฎระเบียบและนโยบายด้านการค้า ด้านการลงทุนและการบริการ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการค้า การบริการและการลงทุนของไทย จากนั้นในส่วนท้ายของบทความได้นำเสนอแนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยในการดำเนินการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการไทยและเศรษฐกิจของประเทศ

2. หลักการและสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีของประเทศศรีลังกา

ส่วนของหลักการและสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีของประเทศศรีลังกาจะแบ่งการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ คือ กฎระเบียบและนโยบายด้านการค้า และกฎระเบียบด้านการลงทุนและบริการที่สำคัญของประเทศศรีลังกา ทั้งนี้การศึกษากฎระเบียบและนโยบายดังกล่าวนี้เพื่อให้ทราบถึงข้อจำกัดและอุปสรรคของผู้ประกอบการไทย ซึ่งมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์และเสนอแนวทางที่เหมาะสมของไทยในการดำเนินการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา

⁹ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ครั้งที่ 1 หัวข้อ ผลกระทบและแนวทางการเจรจา FTA ไทย-ศรีลังกา: ด้านสินค้า วันอังคารที่ 4 เมษายน 2560 เวลา 9.00 – 14.00 น. ณ ห้องคริสตัล 1-2 ชั้น 3 โรงแรมเซ็นจูรี่ปาร์ค โดยมีผู้ร่วมประชุมทั้งหมด 38 คน การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ครั้งที่ 2 หัวข้อ การบริการและการลงทุนภายใต้ FTA ไทย-ศรีลังกา วันจันทร์ที่ 19 มิถุนายน 2560 เวลา 09.00 – 14.00 น. ณ ห้องคริสตัล 1 – 2 ชั้น 3 โรงแรมเซ็นจูรี่ปาร์ค โดยมีผู้ร่วมประชุมทั้งหมด 34 คนและการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ครั้งที่ 3 หัวข้อ การบริการและการลงทุนภายใต้ FTA ไทย-ศรีลังกา วันพุธที่ 26 กรกฎาคม 2560 เวลา 09.00 – 14.00 น. ณ ห้องปาริชาติ ชั้น 3 โรงแรมโกลเด้นทิวลิป ซอฟเฟอริน กรุงเทพฯ โดยมีผู้ร่วมประชุมทั้งหมด 63 คน

¹⁰ การลงพื้นที่ศรีลังการะหว่างวันที่ 22-26 สิงหาคม 2560 เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งภาครัฐ เช่น Ministry of Industry and Commerce, Sri Lanka Customs Department, Board of Investment of Sri Lanka, Sri Lanka Tea Board และภาคเอกชนในศรีลังกา เช่น MAC Holdings (PVT) LTD ซึ่งเป็นเป็นกลุ่มบริษัทที่ลงทุนใกล้ชิดกับไทยและ CLMV ยาวนาน, Cargills (Ceylon) PLC, Bio Food (Pvt) Ltd, Kandy Fresh Fruits Suppliers Pvt Ltd. (KFF), Ocean Lanka

2.1 กฎระเบียบและนโยบายด้านการค้าที่สำคัญของประเทศศรีลังกา

ประเทศศรีลังกาได้เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงนโยบายด้านเศรษฐกิจโดยให้ความสำคัญกับการเปิดเสรีทางธุรกิจมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงในการกู้ยืมเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF)¹¹ ภายใต้โครงการ Extended Fund Facility (EFF) เพื่อสนับสนุนวาระการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ โดยในปี ค.ศ. 2016 ศรีลังกาได้ประกาศนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ 6 แนวทาง ได้แก่ การลดหนี้ภาครัฐ การปรับปรุงระบบภาษีให้ง่ายและสะดวกต่อการชำระ การปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณสาธารณะ การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ การเพิ่มความเข้มแข็งด้านนโยบายการเงิน และการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน¹² ถึงแม้ในปัจจุบันนโยบายบางประการโดยเฉพาะการลดหนี้ภาครัฐ รัฐบาลศรีลังกาจะไม่สามารถทำได้สำเร็จ เมื่อพิจารณาจากสถิติหนี้ภาครัฐของศรีลังกาพบว่าการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014¹³ เป็นต้นมา จนประเทศศรีลังกาเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในปี ค.ศ. 2022 แต่ในส่วนของนโยบายการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน เมื่อพิจารณาในแนวทางแล้วพบว่าประเทศศรีลังกามีมาตรการต่างๆที่มุ่งเน้นให้ความเสรี อำนวยความสะดวกและลดอุปสรรคทางการค้า

จากการศึกษากฎระเบียบและนโยบายด้านการค้าที่สำคัญของประเทศศรีลังกา สามารถแยกพิจารณาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องออกเป็น 8 ประเด็น ได้แก่ ภาษีศุลกากรและภาษีที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า พิธีการและกระบวนการทางศุลกากร (Customs Formalities and Procedures) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP) มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs) มาตรการเยียวยาทางการค้า (Contingency Trade Measures) การอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation) และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights)

¹¹ International Monetary Fund, “IMF Executive Board Approves Three-Year US\$1.5 Billion Extended Arrangement under EFF for Sri Lanka,” **Press Release No. 16/262**, 3 June 2016

¹² International Monetary Fund, “IMF Survey : Sri Lanka to Reboot Economic Policies,” [online] Available from : <https://www.imf.org/en/News/Articles/2015/09/28/04/53/socar061416a> [10 July 2022]

¹³ CEIC, “Sri Lanka National Government Debt,” [online] Available from : <https://www.ceicdata.com/en/indicator/sri-lanka/national-government-debt> [8 July 2022]

2.1.1 ภาษีศุลกากรและภาษีที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า

ประเทศศรีลังกาเปลี่ยนแปลงระบบภาษีที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า โดยในปี ค.ศ. 2011 ได้ยกเลิกภาษีรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Levy: SR) และภาษีเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ (Regional Infrastructures Development Levy: RIDL) จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจุบันศรีลังกามีภาษีที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า ได้แก่ ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิตกับสินค้าบางประเภท ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีท่าเรือหรือท่าอากาศยาน และภาษีสร้างชาติ¹⁴ ทั้งนี้หากส่งออกสินค้าจากไทยไปยังประเทศศรีลังกา สำหรับสินค้าที่มีมูลค่า 100 รูปี ผู้ส่งออกสินค้าอาจมีภาระทางภาษีรวม (All-Inclusive Tax) ถึง 63 รูปี กล่าวคือมีอัตราภาษีรวมถึงร้อยละ 63 ของมูลค่าสินค้า โดยแบ่งประเภทภาษีได้ดังนี้ ภาษีศุลกากรร้อยละ 15 ภาษีสรรพสามิตร้อยละ 15 ภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 12 ภาษีเรียกเก็บท่าเรือหรือท่าอากาศยานอัตราร้อยละ 5 และภาษีสร้างชาติร้อยละ 3¹⁵ แต่หากส่งออกสินค้าไปจากประเทศที่มีความตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกา อาจทำให้ผู้ส่งออกสินค้าสามารถลดภาระทางภาษีรวมเหลือเพียงร้อยละ 43 อันเป็นผลมาจากการยกเลิกภาษีศุลกากรร้อยละ 15 ดังนั้นการมีความตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกาจึงสามารถลดภาระภาษีและเป็นประโยชน์แก่ผู้ส่งออกสินค้าไทยไปยังศรีลังกา

การคำนวณภาระทางภาษีของผู้ส่งออกสินค้าไปยังศรีลังกาตามตัวอย่างข้างต้น ได้แสดงให้เห็นในตัวอย่างการคำนวณภาษีศุลกากรและภาษีที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า ดังนี้¹⁶

¹⁴ Sri Lanka Customs, "Importing Goods," [online] Available from : <https://www.customs.gov.lk/business/importing-goods/> [19 July 2022]

¹⁵ Sri Lanka Customs, "CUSTOMS TARIFF AND TAX CHANGES," [online] Available from : <https://www.customs.gov.lk/customs-tariff/> [31 May 2022]

¹⁶ มีข้อสังเกต คือ กรณีการคำนวณภาระทางภาษีรวมข้างต้นเป็นเพียงการยกตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบกรณีในประเทศผู้นำเข้าไม่มีความตกลงการค้าเสรีและกรณีที่ประเทศผู้นำเข้ามีความตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกา ซึ่งตามกรณีตัวอย่างใช้อัตราภาษีอัตราภาษีศุลกากรและภาษีสรรพสามิต ที่อัตราร้อยละ 15 ซึ่งในความเป็นจริงอัตราดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับประเภทสินค้าที่นำเข้า

ตัวอย่างการคำนวณภาษีศุลกากรและภาษีที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า

<p>สินค้า A ราคา 100 รูปี อัตราภาษีศุลกากร ร้อยละ 15 อัตราสรรพสามิต ร้อยละ 15 อัตรา VAT ร้อยละ 12 PAL ร้อยละ 5 NBT ร้อยละ 3 จะเสียภาษี ดังนี้</p> <p>ค่าภาษีศุลกากร = $0.15 \times 100 = 15$ รูปี</p> <p>PAL = $0.05 \times 100 = 5$ รูปี</p> <p>ค่าภาษีสรรพสามิต = $(100 + 0.15(100) + (15 + 5)) \times 0.15 = 20$ รูปี</p> <p>ค่า VAT = $(100 + 0.1(100) + (15 + 5+20)) \times 0.12 = 18$ รูปี</p> <p>ค่า NBT = $(100 + 0.1(100) + (15 + 5+20)) \times 0.03 = 5$ รูปี</p> <p>รวมภาษีทั้งหมด 63 รูปี</p> <p>หากมี FTA และศรีลังกายกเลิกภาษีศุลกากรจากร้อยละ 15 หรือ ร้อยละ 0 จะคำนวณใหม่ได้ว่า</p> <p>ค่าภาษีศุลกากร = $0 \times 100 = 0$ รูปี</p> <p>PAL = $0.05 \times 100 = 5$ รูปี</p> <p>ค่าภาษีสรรพสามิต = $(100 + 0.15(100) + (0 + 5)) \times 0.15 = 18$ รูปี</p> <p>ค่า VAT = $(100 + 0.1(100) + (0 + 5+20)) \times 0.12 = 16$ รูปี</p> <p>ค่า NBT = $(100 + 0.1(100) + (0 + 5+20)) \times 0.03 = 4$ รูปี</p> <p>รวมภาษีทั้งหมด 43 รูปี</p>
--

ที่มา: <https://www.customs.gov.lk/customs-tariff/>

2.1.2 พิธีการและกระบวนการทางศุลกากร

หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินพิธีการทางศุลกากรของประเทศศรีลังกา คือ กรมศุลกากรของประเทศศรีลังกา (Sri Lanka Customs Department) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การควบคุมของกระทรวงการคลัง (Ministry of Finance) โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าว คือ รัฐบัญญัติศุลกากร (Customs Act, No. 88 of 1988)

การนำเข้าสินค้านำเข้ายังประเทศศรีลังกา ผู้นำเข้าจะต้องแสดงเอกสารที่เรียกว่า Customs Declaration Message (CUSDEC) ต่อหน่วยงานที่มีใบอนุญาตศุลกากร นอกจากจะต้องยื่นเอกสาร CUSDEC จำนวนกว่า 7 ฉบับแล้ว ผู้นำเข้ายังต้องยื่นเอกสารอื่นๆ ที่กรมศุลกากรกำหนดไว้อีก เช่น ใบกำกับสินค้า (Commercial Invoice) ใบส่งสินค้า (Delivery Order) ซึ่งรวมแล้วกว่า 10 รายการ โดยทั้งสินค้าและเอกสารจะต้องถูกตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง¹⁷ ทั้งนี้กระบวนการนำเข้าและส่งออกของประเทศศรีลังกา แบ่งเป็นการดำเนินการ 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่หนึ่ง: กระบวนการผ่านศุลกากรมาตรฐาน ซึ่งใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการดำเนินการช้ากว่า 2 เท่าของพิธีการศุลกากรของไทย แม้จะเร็วกว่าประเทศในแถบเอเชียใต้ประมาณ 2 เท่าเช่นเดียวกัน

¹⁷ Royal Thai Embassy, "Trade Procedure," [online] Available from : http://www.thaiembassy.org/colombo/bic/index.php?view=view_subCategory&subid=18&c=2. [31 May 2022]

กล่าวคือ ในศรีลังกาใช้เวลาในการนำเข้าสินค้าโดยรวมพิธีศุลกากรและการตรวจเอกสารอยู่ที่ 5.5 วัน ส่วนประเทศไทยใช้เพียง 2.5 วัน และประเทศในแถบเอเชียใต้ใช้โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 9.5 วัน¹⁸ และรูปแบบที่สอง: กระบวนการพิเศษที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดสำหรับผู้ประกอบการที่เห็นว่าเป็นการลงทุนอันเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ เช่น ผู้ประกอบการที่นำเงินมาลงทุนใหม่ในประเทศและร่วมทุนกับธุรกิจอื่น¹⁹ ซึ่งจะได้รับความสะดวกรวดเร็วในการออกใบอนุญาตและข้อกำหนดศุลกากรบางประการ ซึ่งสิทธิประโยชน์ในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมาย BOI ACT Section 17 ที่ให้อำนาจแก่ BOI ในการยกเว้นขั้นตอนบางขั้นตอนผ่านการทำข้อตกลงกับบริษัทนั้นๆ²⁰ เช่น การยกเว้นขั้นตอนในการผ่านศุลกากรในการประมวลผลเอกสารที่จำเป็น การยกเว้นขั้นตอนการจดทะเบียนสินค้า²¹

2.1.3 กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin)

กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า เป็นกฎเกณฑ์ใช้กำหนดสัญชาติของสินค้า เนื่องจากในปัจจุบันการผลิตสินค้าอาจไม่ได้ผลิตภายในประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพื่อให้สินค้านี้มีต้นทุนการผลิตต่ำและมีคุณภาพดี โดยอาจมีการนำเข้าวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนจากหลายประเทศ หรืออาจเป็นกรณีสินค้าชนิดหนึ่งอาจต้องผ่านกระบวนการผลิตจากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่งก่อน จะกลายเป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือเป็นกรณีที่วัตถุดิบถูกส่งออกจากประเทศแหล่งวัตถุดิบต้นน้ำไปถึงประเทศปลายทางที่เป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้ากฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดจึงเป็นเกณฑ์ที่จะใช้จำแนกสินค้าว่ามีแหล่งกำเนิด ณ ประเทศใด เพื่ออ้างอิงที่มาของสินค้าและป้องกันไม่ให้สินค้าจากประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิกตามความตกลงการค้าเสรีนั้น เข้ามาได้รับสิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีดังกล่าว กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้านี้มีหลักเกณฑ์ที่ใช้กำหนดถิ่นกำเนิดสินค้า ดังต่อไปนี้ หลักการใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด หลักการใช้วัตถุดิบทั้งหมดจากภายในกลุ่มประเทศสมาชิกเท่านั้น หลักการแปรสภาพอย่างเพียงพอ ซึ่งประกอบด้วย เกณฑ์สัดส่วนมูลค่าการผลิตที่เพิ่มขึ้นภายในประเทศ เกณฑ์การเปลี่ยนรหัสพิกัดศุลกากร เกณฑ์ขบวนการผลิตที่เฉพาะจง โดยเกณฑ์เกี่ยวกับถิ่นกำเนิดสินค้านี้ใช้บังคับกับประเทศผู้ให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปซึ่งส่วน

¹⁸ มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, โครงการศึกษาการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและศรีลังกา รายงานฉบับสมบูรณ์ด้านสินค้า และการบริการและการลงทุน” (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2560) หน้า 10-4 (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

¹⁹ Board of Investment of Sri Lanka, “Setting up in Sri Lanka,” [online] Available from : https://investsrilanka.com/setting-up-in-sri-lanka_new/ [18 July 2022]

²⁰ Ibid.

²¹ Section 17 of Greater Colombo Economic Commission Law No.4 of 1972 ซึ่งมีการปรับปรุงแก้ไขซึ่งฉบับล่าสุดคือ BOARD OF INVESTMENT OF SRI LANKA (AMENDMENT) ACT, NO. 3 OF 2012

ใหญ่เป็นการที่ประเทศที่พัฒนาแล้วส่งเสริมการนำเข้าสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ถือว่าด้วยถิ่นกำเนิดของสินค้าในประเทศศรีลังกาพิจารณาจากเกณฑ์ว่าสินค้าใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมดเหมือนกับประเทศอื่น แต่หลักเกณฑ์การแปรสภาพอย่างเพียงพอมีเกณฑ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพิกัดศุลกากร โดยประเทศศรีลังกาใช้หลักเกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดศุลกากรเป็นหลักในการพิจารณาสินค้าที่ไม่ได้ผลิตภายในประเทศทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่าประเทศศรีลังกาไม่ได้มีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าเป็นกฎหมายภายในแต่อย่างใด แต่ได้มีการบังคับใช้หลักเกณฑ์การให้สิทธิพิเศษ (Preferential) ไว้ในความตกลงการค้าเสรีที่ศรีลังกาเป็นภาคีทั้งระดับภูมิภาคทวีปเอเชีย ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ประเทศผู้นำเข้าใช้ในการพิจารณาว่าสินค้านั้นมีถิ่นกำเนิดจากประเทศภาคีภายใต้ความตกลงการค้าเสรีที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าหรือไม่²² ปัจจุบันศรีลังกามีความตกลงการค้าเสรีและใช้กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ความตกลงการค้าเสรีอินเดีย - ศรีลังกา (ISFTA) ความตกลงการค้าเสรีปากีสถาน - ศรีลังกา (PSFTA) ความตกลงการค้าเสรีเอเชียใต้ (South Asian Free Trade Agreement: SAFTA) และความตกลงการค้าเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific Trade Agreement: APTA) จากการศึกษาพบว่ามีเพียงข้อตกลงบางฉบับ คือ SAFTA และ ISFTA ที่ใช้กฎเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rule (PSR)) โดยเฉพาะในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม แต่ความตกลงการค้าเสรีฉบับอื่นๆ กำหนดกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่ไม่ละเอียดนัก เช่น การใช้เกณฑ์การเปลี่ยนรหัสพิกัดศุลกากรระดับเดียวกับสินค้าทุกประเภท

โดยหลักการได้ถิ่นกำเนิดนั้น นอกจากหลักการใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด คือ สินค้าที่ได้มาหรือผลิตขึ้นโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained or Wholly Produced : WO) หลักการใช้วัตถุดิบทั้งหมดจากภายในกลุ่มประเทศสมาชิกเท่านั้น (Produced Entirely : PE) แล้วยังมีหลักการแปรสภาพอย่างเพียงพอ คือ สินค้าที่ถูกผลิตขึ้นด้วยวัตถุดิบจากภายนอกประเทศหรือวัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดทั้งหมดหรือบางส่วน โดยผ่านกระบวนการแปรสภาพที่ถือว่าการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญอย่างเพียงพอ (Substantial Transformation : ST) ในประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่าสินค้าผ่านกระบวนการแปรสภาพอย่างเพียงพอหรือไม่นั้นมีหลายหลักเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ที่ถูกนำมาใช้ในข้อตกลงการค้าเสรีที่ศรีลังกาเป็นภาคี ได้แก่ เกณฑ์การเปลี่ยนรหัสพิกัดศุลกากร (Change of Tariff Classifications: CTC) คือ พิจารณาการแปรสภาพโดยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรหัสพิกัดศุลกากรของวัตถุดิบกับรหัสพิกัด

²² กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, “สาระสำคัญความตกลงว่าด้วยกฎเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดสินค้า,” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://api.dtn.go.th/files/v3/5cff753e1ac9ee073b7bd527/download> [31 พฤษภาคม 2565]

ศุลกากรของสินค้าที่ส่งออกที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยตามระดับที่กำหนด ทั้งนี้ข้อตกลงพหุภาคี คือ SAFTA ยังมีข้อบทสนับสนุนให้การได้ถิ่นกำเนิดมีความสะดวกและพิจารณาได้ง่ายขึ้น ในทางปฏิบัติ ได้แก่ กฎการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า (Accumulation) คือ การอนุญาตให้วัสดุหรือชิ้นส่วนที่ได้ถิ่นกำเนิดในประเทศภาคีสมาชิกหนึ่งของความตกลงสามารถนำไปสะสมต่อได้ โดยให้ถือเสมือนว่าวัสดุหรือชิ้นส่วนนั้นได้ถิ่นกำเนิดในประเทศภาคีสมาชิกอื่น ๆ ในความตกลงนั้นด้วย และยังสามารถให้นำมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในทุกขบวนการผลิตในประเทศภาคีสมาชิกใด ๆ นำไปคิดรวมในการพิจารณาถิ่นกำเนิดของสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศภาคีสมาชิกผู้ส่งออกได้ด้วย

กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าของศรีลังกาใช้สินค้าที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด เช่นเดียวกันในทุกประเทศ แต่หลักเกณฑ์การแปรสภาพเพียงพอมีเกณฑ์ที่แตกต่างกันไปแต่ละประเทศ ซึ่งศรีลังกาใช้หลักเกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดศุลกากรเป็นหลักในการนำเข้าสินค้าที่ไม่ได้ผลิตภายในประเทศทั้งหมด จากการพิจารณาพบว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าในข้อตกลงการค้าเสรีที่ศรีลังกาเป็นภาคีในปัจจุบัน พบว่ากฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าอยู่ในรูปแบบที่ไม่ละเอียดมากนัก กล่าวคือ มีการตกลงใช้กฎเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rule: PSR) ในเฉพาะความตกลงการค้าเสรีเอเชียใต้ฉบับเดียวเท่านั้น ซึ่งมีรายการสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษทั้งสิ้น 191 รายการ อาทิ นิกเกิล-แคดเมียม ลิเทียม เครื่องโหนดไฟฟ้า โคมไฟ เต้าไมโครเวฟ เฟอร์นิเจอร์ที่ทำด้วยไม้สำหรับใช้ในที่ทำงาน ห้องครัว และห้องนอน เป็นต้น โดยแบ่งเป็นสินค้าที่ใช้ Change of Tariff Heading ซึ่งเป็นการเปลี่ยนรหัสพิกัดศุลกากรในระดับประเภท (รหัส 4 หลักแรก) หรือสินค้าที่ใช้ Change of Tariff Sub-Heading ซึ่งเป็นการเปลี่ยนรหัสพิกัดศุลกากรในระดับประเภทย่อย (รหัส 6 หลักแรก) แตกต่างจากข้อตกลงการค้าเสรีฉบับอื่นของศรีลังกาซึ่งเกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดศุลกากรนั้นก็ได้กำหนดว่าแยกประเภทสินค้าที่ใช้พิกัดศุลกากร 4 หลักและพิกัดศุลกากร 6 หลักแต่อย่างไรก็ตาม กล่าวคือ หากความตกลงการค้าเสรีใดระบุใช้พิกัดระดับใดแล้วก็จะกำหนดให้ใช้ระดับนั้นกับทุกสินค้า เช่น ความตกลงการค้าเสรีอินเดีย-ศรีลังกา ความตกลงการค้าเอเชียแปซิฟิก ระบุพิกัดศุลกากร 4 หลักก็จะใช้กับทุกสินค้า ส่วนความตกลงการค้าเสรีปากีสถาน-ศรีลังกา ระบุพิกัดศุลกากร 6 หลักก็จะใช้กับทุกสินค้า เป็นต้น

2.1.4 ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP)

ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป เป็นระบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษีที่ประเทศพัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศกำลังพัฒนาโดยลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าแก่สินค้าที่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า โดยระบบดังกล่าวเป็นการให้สิทธิพิเศษทาง

ศุลกากรจากประเทศผู้ให้สิทธิฝ่ายเดียวไม่ได้มีการกำหนดข้อแลกเปลี่ยนใดๆ จากประเทศผู้รับสิทธิพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มรายได้จากการส่งออก ส่งเสริมอุตสาหกรรม และเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งประเทศศรีลังกาได้รับสิทธิ GSP จากประเทศต่างๆ เช่น สหภาพยุโรป แคนาดา ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ ตุรกี และสหรัฐอเมริกา²³ โดยแต่ละประเทศได้กำหนดเกณฑ์การให้สิทธิที่แตกต่างกันออกไป เช่น

สหภาพยุโรป ได้แบ่งประเภทสิทธิพิเศษออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. สิทธิพิเศษทั่วไป (Standard GSP) 2. สิทธิพิเศษเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและหลักการธรรมาภิบาลที่ดี (Special Intensive Arrangements: GSP Plus) และ 3. สิทธิพิเศษสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Special Arrangements for Least Developed Countries: LDCs) สำหรับศรีลังกาในปัจจุบันได้ก้าวพ้นการเป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและส่งเสริมหลักการธรรมาภิบาลที่ดีในประเทศ วันที่ 19 พฤษภาคม ค.ศ. 2017 สหภาพยุโรปจึงได้ให้สิทธิ GSP Plus แก่ศรีลังกา ซึ่งประเทศที่ได้รับสิทธิดังกล่าวต้องให้สัตยาบันและปฏิบัติตามเงื่อนไขของสหภาพยุโรป ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อม แรงงาน และหลักธรรมาภิบาล โดยสิทธิดังกล่าวทำให้ประเทศศรีลังกาได้รับการยกเว้นภาษี ร้อยละ 66 ของรายการสินค้าทุกประเภท (Tariff Line) โดยแบ่งสินค้าเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Products) ซึ่งเป็นสินค้าที่แต่ละประเทศมิได้ลดภาษีนำเข้า เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยจะได้รับการลดอัตราภาษีลงร้อยละ 3.5 และสำหรับกลุ่มสินค้าไม่อ่อนไหว (Non-Sensitive Products) จะได้รับการยกเว้นภาษี²⁴ โดยสินค้าส่งออกสำคัญของศรีลังกาที่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีนำเข้าไปสหภาพยุโรป ได้แก่ สิ่งทอ เครื่องจักรขนาดเล็ก ผัก ผลไม้สดและแปรรูป อาหารทะเล เป็นต้น

สหรัฐอเมริกา ได้แบ่งกลุ่มประเทศที่จะได้รับสิทธิ GSP ตามสถานะประเทศ ได้แก่ 1. ประเทศที่กำลังพัฒนา 2. ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด และ 3. ประเทศที่อยู่ในกลุ่มความร่วมมือระดับภูมิภาค (Regional Origin) เช่น สหภาพเศรษฐกิจและการเงินแห่งแอฟริกาตะวันตก (West African Economic and Monetary Union: WAEMU) และประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาตอนใต้ (Southern African Development Community : SADC) เป็นต้น โดยสหรัฐอเมริกา

²³ Department of Commerce Sri Lanka, "EU and Other GSP," [online] Available from : http://www.doc.gov.lk/index.php?option=com_content&view=article&id=28&Itemid=153&lang=en [31 May 2022]

²⁴ Department of Commerce Sri Lanka, "EU GSP," [online] Available from : http://www.doc.gov.lk/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=152&lang=en [31 May 2022]

ได้กำหนดให้ประเทศศรีลังกาอยู่ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา²⁵ ซึ่งกำหนดว่าสินค้าที่จะได้รับสิทธิ GSP จะต้องเป็นสินค้าที่มาจากประเทศศรีลังกาที่อยู่ในบัญชีสินค้าที่ได้รับสิทธิ GSP และอยู่ภายใต้กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า²⁶

สำหรับกฎถิ่นกำเนิดสินค้าของสหรัฐอเมริกา กำหนดว่าสินค้านั้นจะต้องผลิตขึ้นโดยใช้วัตถุดิบในประเทศผู้รับสิทธิทั้งหมด (Wholly Obtained : WO) หรือกรณีที่มีวัตถุดิบหรือส่วนประกอบนำเข้ามาจากต่างประเทศ (Substantially Transformed) จะต้องมีส่วนประกอบวัตถุดิบในประเทศรวมกับต้นทุนการผลิตโดยตรงอย่างน้อยร้อยละ 35 ของราคาสินค้าจากโรงงาน (Ex-Factory Price) หรือราคาประเมิน (Appraised Value) ของสินค้านั้นในสหรัฐอเมริกา²⁷

ญี่ปุ่น ได้จัดให้ประเทศศรีลังกาเป็นประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด²⁸ และได้แบ่งสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร และได้รับสิทธิในการยกเว้นพิกัดภาษีศุลกากร เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การประมง และผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุตสาหกรรม²⁹ โดยการส่งออกสินค้าจากประเทศที่ได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีจะต้องอยู่ภายใต้กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) ของระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปของญี่ปุ่น (Japan GSP) และขนส่งมายังญี่ปุ่นภายใต้กฎว่าด้วยการขนส่ง (Rules for Transportation) ซึ่งกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) ที่ประเทศญี่ปุ่นกำหนด คือ สินค้าที่กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศผู้ส่งออกทั้งหมด (Wholly Produced or Obtained) หรือหากเป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นแต่ส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดจากวัตถุดิบที่นำเข้าจากประเทศอื่น หรือไม่ทราบแหล่งที่มา จะถูกพิจารณาเมื่อสินค้าดังกล่าวได้รับการแปรรูปอย่างเพียงพอ (Sufficient Processing) จนกลายเป็นสินค้าใหม่

²⁵ United Nations Conference on Trade and Development [UNCTAD], "Generalized System of Preferences HANDBOOK ON THE SCHEME OF THE UNITED STATES OF AMERICA," [online] Available from : https://unctad.org/system/files/official-document/itcdtsbmisc58rev3_en.pdf. [31 May 2022]

²⁶ UNCTAD, "BENEFITS AND ELIGIBILITY: C. Rules of origin," [online] Available from : https://unctad.org/system/files/official-document/itcdtsbmisc58rev3_en.pdf. [31 May 2022]

²⁷ Generalized System of Preferences, "HANDBOOK ON THE SCHEME OF THE UNITED STATES OF AMERICA, BENEFITS AND ELIGIBILITY C. Rules of origin," [online] Available from : https://unctad.org/system/files/official-document/itcdtsbmisc58rev3_en.pdf [31 May 2022]

²⁸ UNCTAD, "Generalized System of Preferences HANDBOOK ON THE SCHEME OF JAPAN : Annex 1 BENEFICIARIES OF THE JAPANESE GSP SCHEME," [online] Available from : https://unctad.org/system/files/official-document/itcdtsbmisc42rev5_en.pdf. [31 May 2022]

²⁹ UNCTAD, "Explanatory notes on the preferential tariff scheme of Japan : Product coverage and Rules of origin," [online] Available from : https://unctad.org/system/files/official-document/itcdtsbmisc42rev5_en.pdf. [31 May 2022]

ภายใต้พิกัดศุลกากรที่แตกต่างไปจากพิกัดศุลกากรของวัสดุนำเข้า (ระดับ 4 หลัก) หรือมีส่วนส่วนการนำเข้าไม่เกินร้อยละที่กำหนดของราคา FOB ของสินค้าที่ผลิตได้

พิจารณาการแบ่งเกณฑ์ประเทศและสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปที่ประเทศศรีลังกาได้รับจากประเทศต่างๆ ได้ตามตารางแสดงการได้รับระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปของประเทศศรีลังกา ดังต่อไปนี้

ตารางแสดงการได้รับระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปของประเทศศรีลังกา

ประเทศ	การแบ่งเกณฑ์ประเทศ	เกณฑ์ในการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป
สหภาพยุโรป	ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด	ยกเว้นภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าทุกชนิด และให้เป็นประเทศที่อยู่ภายใต้โครงการ Everything but Arms กล่าวคือ ได้รับสิทธิพิเศษยกเลิภาษีและปลอดโควตาสินค้านำเข้าทุกชนิด ยกเว้น อาวุธยุทโธปกรณ์ แบ่งสินค้าเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive product) จะได้รับการลดอัตราภาษีลงร้อยละ 3.5 ส่วนกลุ่มสินค้าไม่อ่อนไหว (Non-Sensitive Products) ได้รับการยกเว้นภาษี
แคนาดา	ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด	ลดหย่อนภาษีเป็นไปตามเกณฑ์ Most Favored Nation Tariff (MFN) โดยสินค้าแต่ละชนิดจะมีการจัดเก็บในอัตราภาษีที่แตกต่างกันออกไป
ญี่ปุ่น	ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด	ยกเว้นพิกัดภาษีศุลกากรสิทธิพิเศษซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อสินค้าซึ่งอยู่ภายใต้ GSP
นิวซีแลนด์	ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด	การลดหย่อนภาษี ซึ่งสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษ จะถูกเรียกเก็บนำเข้าต่ำกว่าอัตราปกติ
นอร์เวย์	ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด	สิทธิยกเลิภาษีและลดอัตราภาษีในสินค้าทางการเกษตร (Agricultural products) และสินค้าทางอุตสาหกรรม (Industrial products) ซึ่งข้อตกลงได้กำหนดสินค้าไว้ว่าสินค้าใดบ้างได้รับการลดอัตราภาษีและยกเลิภาษี
สวิตเซอร์แลนด์	ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด	ให้สิทธิโควตาภาษีทั้งลดอัตราภาษีและยกเลิภาษีตามที่กำหนดในหมวดสินค้าทางการเกษตรและ อุตสาหกรรม
ตุรกี	ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด	การนำเข้าโดยยกเลิภาษีและได้รับโควตาภาษี (Duty and Quota Free) ในสินค้าทางอุตสาหกรรมเกือบทุกประเภท (chapters 25-97 ยกเว้น chapter 93) และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรบางชนิดภายใต้สหภาพศุลกากรระหว่างตุรกีและสหภาพยุโรป
สหรัฐอเมริกา	ประเทศกำลังพัฒนา	ได้กำหนดสินค้าซึ่งให้สิทธิยกเลิภาษี 4,650 รายการในสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งต้องเป็นสินค้าที่กำหนดไว้ตามรายการบัญชีสินค้า และนำเข้าโดยตรงจากประเทศผู้รับสิทธิ

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

อย่างไรก็ตามจากการที่ประเทศศรีลังกาถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาโดย United States International Trade Commission³⁰ ประเทศสหรัฐอเมริกา เช่นเดียวกับประเทศไทย ทำให้ออกเหนือจากสินค้าในกลุ่ม Note 5³¹ ได้แก่ สินค้าในหมวดยานยนต์ ประเทศศรีลังกาจะไม่ได้รับสิทธิ GSP มากกว่าสิทธิ ที่ประเทศไทยได้รับจากสหรัฐอเมริกา โดยพิจารณาอัตราภาษีศุลกากรที่ถูกเรียกเก็บจากสหรัฐอเมริกากับสินค้าส่งออกที่สำคัญจากประเทศไทยและประเทศศรีลังกา จากตารางอัตราภาษีศุลกากรของสินค้าจากไทยและศรีลังกาที่สหรัฐอเมริกาจัดเก็บสำหรับสินค้า 10 อันดับแรกที่มีมูลค่าการส่งออกจากประเทศไทยไปยังสหรัฐอเมริกาสูงสุด ในปี ค.ศ. 2016

ตารางอัตราภาษีศุลกากรของสินค้าจากไทยและศรีลังกาที่สหรัฐอเมริกาจัดเก็บสำหรับสินค้า 10 อันดับแรกที่มีมูลค่าการส่งออกจากประเทศไทยไปยังสหรัฐอเมริกาสูงสุด ในปี ค.ศ. 2016

หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

พิกัด	รายการสินค้า	มูลค่าส่งออกไทย	ระดับอากรไทย	ระดับอากรศรีลังกา
'847170	หน่วยเก็บความจำคอมพิวเตอร์	2,943.51	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'401110	ยางรถยนต์ชนิดใช้ลม	1,001.96	ร้อยละ 4	ไม่เก็บอากร
'844331	เครื่องจักรซึ่งทำหน้าที่ได้ตั้งแต่ 2 หน้าขึ้นไปเกี่ยวกับการพิมพ์	716.72	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'711311	เครื่องประดับจากเงิน	512.29	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'847330	ชิ้นส่วนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	502.09	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'854140	แผงโซลาร์เซลล์ ³⁴	462.86	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'030617	กุ้งแช่แข็ง	420.27	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'711319	เครื่องประดับที่ไม่ได้ทำด้วยเงิน	407.43	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'854239	แผงวงจรไฟฟ้า	384.82	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'851762	เครื่องรับสร้าง เสียง ภาพ และข้อมูล/ส่ง/อื่นๆ	367.23	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าประเทศไทยอาจไม่ได้รับประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญจากการเข้าไปลงทุนในประเทศศรีลังกาเพื่อหวังสิทธิประโยชน์จาก GSP จากประเทศสหรัฐอเมริกา แตกต่างจากการได้สิทธิประโยชน์จาก GSP Plus จากสหภาพยุโรปจากการเข้าไปลงทุนในประเทศศรีลังกา

³⁰ United States International Trade Commission (2017), "Harmonized Tariff Schedule of The United States 2017: Basic Edition". 4(a) ...treatment as one country (pursuant to section 507(2) of the Trade Act of 1974 (19 U.S.C.2467(2)) are designated beneficiary developing countries for the purposes of the Generalized System of Preference, provided for in Title V of the Trade Act of 1974, as amended (19 U.S.C.2461 et seq)

6 "Countries or territories identified in additional U.S. note 6 to this chapter" ... to enter, in the aggregate, the quantity specified in additional U.S. note 5 to this chapter.

³¹ United States International Trade Commission, **Harmonized Tariff Schedule of the United States 2022 Revision 6**, (United States International Trade Commission Washington, DC 20436,2022), pp 22,84 (4-13).

เนื่องจากประเทศไทยถูกตัดสิทธิ GSP จากสหภาพยุโรปตั้งแต่ 1 มกราคม ค.ศ. 2015 เป็นต้นไป เนื่องจากสหภาพยุโรปกำหนดเกณฑ์การยกเลิกการให้สิทธิพิเศษ GSP กับประเทศที่ถูกจัดอันดับโดยธนาคารโลกให้อยู่ในกลุ่มที่มีรายได้มวลรวมประชาชาติต่อหัว (Gross National Income: GNI per capita) ตั้งแต่ระดับปานกลางค่อนข้างสูง (Upper Middle Income) มูลค่า 3,945-12,195 เหรียญสหรัฐฯ ขึ้นไป เป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกัน ซึ่งประเทศไทยมี GNI per capita ปี ค.ศ. 2010-2013 โดยมีมูลค่า 4,320 4,620 และ 5,210 เหรียญสหรัฐฯ ประเทศไทยจึงเข้าเกณฑ์ถูกตัดสิทธิ³² ภาษีศุลกากรที่ประเทศไทยจะได้รับจากสหภาพยุโรปจึงเป็นอัตรา MFN ปกติ ดังที่แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงอัตรภาษี MFN ของสหภาพยุโรปจำแนกตามประเภทสินค้า

อัตรภาษี MFN	สัดส่วนรายการสินค้า (ร้อยละ)	ประเภทสินค้า
มากกว่าร้อยละ 30	4	เกษตรและเกษตรแปรรูปร้อยละ 99
มากกว่าร้อยละ 20 – 30	3	เกษตรและเกษตรแปรรูปร้อยละ 99
มากกว่าร้อยละ 15 – 20	5	เกษตรและเกษตรแปรรูปร้อยละ 97
มากกว่าร้อยละ 10 – 15	9	เกษตรและเกษตรแปรรูปร้อยละ 59 นอกภาคเกษตรร้อยละ 41
มากกว่าร้อยละ 5 – 10	30	นอกภาคเกษตรร้อยละ 85 เกษตรและเกษตรแปรรูปร้อยละ 15
มากกว่าร้อยละ 0 – 5	27	นอกภาคเกษตรร้อยละ 91 เกษตรและเกษตรแปรรูปร้อยละ 9
ไม่มีอากร (ร้อยละ 0)	22	นอกภาคเกษตรร้อยละ 85 เกษตรและเกษตรแปรรูปร้อยละ 15

ที่มา: กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

เมื่อพิจารณาอัตรภาษีศุลกากรที่ถูกเรียกเก็บจากสหภาพยุโรปกับสินค้าส่งออกที่สำคัญจากประเทศไทยและประเทศศรีลังกาได้ตามตารางอัตรภาษีศุลกากรของสินค้าจากไทยและศรีลังกาที่สหภาพยุโรปจัดเก็บสำหรับสินค้า 10 อันดับแรกที่มีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปยังสหภาพยุโรปสูงสุด ปี ค.ศ. 2016 พบว่าระดับอากรภายใต้สิทธิ GSP ที่สหภาพยุโรปให้ประเทศศรีลังกาเป็นระดับอากรที่ต่ำกว่าประเทศไทยมากถึง 7 จาก 10 รายการ ดังนั้น สินค้าเหล่านี้จึงเป็นสินค้าที่จะได้รับประโยชน์เป็นอันดับแรกหากผู้ประกอบการของไทยจะลงทุนผลิตหรือส่งออกไปวัตถุดิบเพื่อแปรรูปขั้นสุดท้ายและที่ประเทศศรีลังกาเพื่อส่งออกไปยังสหภาพยุโรป

³² กรมการค้าต่างประเทศ, “การตัดสิทธิ GSP สหภาพยุโรป,” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.dft.go.th/th-th/> (บริการจากกรม > บริการข้อมูล Information > สิทธิประโยชน์ทางการค้า > โครงการ GSP ที่ไทยถูกตัดสิทธิ > การตัดสิทธิ GSP สหภาพยุโรป) [11 กรกฎาคม 2565]

ตารางอัตราภาษีศุลกากรของสินค้าจากไทยและศรีลังกาที่สหภาพยุโรปจัดเก็บสำหรับสินค้า 10 อันดับแรกที่มีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปยังสหภาพยุโรปสูงสุด ปี ค.ศ. 2016

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

พิกัด	รายการสินค้า	มูลค่าส่งออกไทย	ระดับอากรไทย	ระดับอากรศรีลังกา
'847170	หน่วยเก็บความจำคอมพิวเตอร์	1,666.09	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'870421	รถบรรทุกขนาดน้ำหนักบรรทุกไม่เกินห้าตัน	777.30	ร้อยละ 22-10	ร้อยละ 15.4-0
'160232	เนื้อไก่แปรรูป	725.02	2,765 ยูโรต่อตัน	2,765 ยูโรต่อตัน ³⁵
'711311	เครื่องประดับจากเงิน	580.43	ร้อยละ 2.5	ไม่เก็บอากร
'844331	เครื่องจักรซึ่งทำหน้าที่ได้ตั้งแต่ 2 หน้าทีขึ้นไปเกี่ยวกับการพิมพ์	514.03	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'900150	เลนส์แว่นตา	395.70	ร้อยละ 2.9	ไม่เก็บอากร
'841510	เครื่องปรับอากาศ	394.05	ร้อยละ 2.7	ไม่เก็บอากร
'854239	แผงวงจรไฟฟ้า	378.41	ไม่เก็บอากร	ไม่เก็บอากร
'852580	กล้องถ่ายวิดีโอ	354.02	ร้อยละ 4.1	ไม่เก็บอากร
'711319	เครื่องประดับที่ไม่ได้ทำด้วยเงิน	325.83	ร้อยละ 2.5	ไม่เก็บอากร

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

นอกจากนี้ พบว่าเมื่อพิจารณาอัตราภาษี MFN ของสหภาพยุโรปมีอัตราภาษีเฉลี่ยที่ร้อยละ 7.53 ของมูลค่าสินค้า โดยสินค้าเกือบร้อยละ 80 มีอัตราภาษีที่ต่ำกว่าร้อยละ 10 แต่ส่วนใหญ่เป็นสินค้านอกภาคเกษตร ซึ่งสินค้าในกลุ่มเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป (พิกัด 01 ถึง 24) กว่าร้อยละ 97 จะถูกจัดเก็บอัตราภาษีที่สูงกว่าร้อยละ 15 กล่าวโดยสรุปได้ว่า สินค้าที่ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จาก GSP Plus ของสหภาพยุโรปกรณีเข้าไปลงทุนหรือส่งสินค้าต้นน้ำไปผลิตแปรรูปในประเทศศรีลังกา คือ สินค้าเกษตรและสินค้าเกษตร แปรรูป

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าประเทศศรีลังกาได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) จากหลายประเทศซึ่งประเทศไทยถูกตัดสิทธิในสินค้าบางรายการ หรือไม่มี ความตกลงการค้าเสรีด้วย เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ตุรกี และสหภาพยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหภาพยุโรปที่เป็นตลาดการค้าที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งประเทศศรีลังกาได้รับสิทธิ GSP ในสินค้าเกือบทุกรายการ ยกเว้นอาวุธ (Everything but Arms) สำหรับสหภาพยุโรป และอีก 4,650 รายการสำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงประเทศหรือกลุ่มประเทศที่ประเทศไทย มีปริมาณการส่งออกสูงสุด 5 อันดับแรก พบว่ามีประเทศสหรัฐอเมริกา³³และสหภาพยุโรป ดังนั้นจึง เป็นโอกาสที่ดีหากประเทศไทยมีความตกลงการค้าเสรีกับประเทศ ศรีลังกา เนื่องจากประเทศไทย

³³ Office of United States Trade Representative (USTR), "Products to be removed from GSP eligibility for Thailand, effective December 30, 2020," [online] Available from : <https://ustr.gov/sites/default/files/files/Press/Releases/Thailand%20GSP%20Country%20Practice%20Review%20%20Product%20Removal%20List.pdf> [5 July 2022]

จะสามารถได้รับประโยชน์จาก GSP Plus ที่ประเทศศรีลังกาได้รับจากประเทศอื่นๆ เช่น ผู้ประกอบการไทยอาจส่งออกสินค้าไปผลิตต่อในศรีลังกา กล่าวคือ ส่งออกสินค้าขั้นต้นเข้าไปแปรรูปเป็นสินค้าขั้นกลางน้ำและปลายน้ำในประเทศศรีลังกาแล้วใช้ประโยชน์ทางภาษีส่งออกไปสหภาพยุโรป หรือผู้ประกอบการไทยอาจเข้าไปลงทุนในศรีลังกาและใช้เป็นฐานในการผลิตที่สำคัญในการส่งออกไปยังสหภาพยุโรปได้ด้วย

กรณีนี้ยังเป็นการขยายฐานการส่งออกจากเดิมที่ไทยใช้วิธีการเดียวกันนี้ผ่านกลุ่มประเทศอาเซียนผ่านข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) เช่น ประเทศกัมพูชา อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงอัตราการส่งออกของประเทศกัมพูชาไปยังประเทศที่ไทยจะได้รับประโยชน์จาก GSP หรือ GSP Plus พบว่าประเทศกัมพูชามีปริมาณการส่งสินค้าตามสัดส่วนมูลค่าของสินค้าไปยังประเทศทางยุโรปน้อยกว่าประเทศศรีลังกาอีกด้วย กล่าวคือประเทศกัมพูชาส่งสินค้าไปยังทวีปยุโรปเพียงร้อยละ 23.4 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ซึ่งมูลค่าส่งออกทั้งหมดอยู่ที่ 17.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ จึงคิดเป็นมูลค่าส่งออกไปยังทวีปยุโรป 230 ล้านดอลลาร์สหรัฐ³⁴ ส่วนประเทศศรีลังกามีมูลค่าการส่งออกไปที่ทวีปยุโรปอยู่ที่ร้อยละ 35.4 ของมูลค่าการส่งออก ซึ่งมูลค่าส่งออกทั้งหมดอยู่ที่ 12.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ จึงคิดเป็นมูลค่าส่งออกไปยังทวีปยุโรป 350 ล้านดอลลาร์สหรัฐ³⁵ ซึ่งเป็นมูลค่าที่สูงกว่ากัมพูชามาก ดังนั้นการที่ประเทศไทยสามารถได้รับประโยชน์จาก GSP Plus ที่ประเทศศรีลังกาได้รับจากสหภาพยุโรป จึงเป็นข้อสนับสนุนในการจัดทำ FTA กับประเทศศรีลังกาที่ควรนำมาพิจารณา

2.1.5 มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs)

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร ซึ่งเป็นกฎระเบียบข้อบังคับที่รัฐบาลประเทศต่างๆ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นอุปสรรคของประเทศคู่ค้า หรือกำหนดขึ้นเพื่อกีดกันการนำเข้า โดยแต่ละประเทศจะมีมาตรการจำกัดการนำเข้าหรือสร้างภาระแก่ผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาของ Mohamed Saqib และ Nisha Taneja³⁶ พบว่าในอดีตประเทศศรีลังกามีอัตรา NTBs ที่ต่ำมาก ทั้งด้านความถี่และสัดส่วนขนาดของ NTBs เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย

³⁴ World's Top Exports, "Cambodia's Top 10 Exports," [online] Available from : <https://www.world-stopexports.com/cambodias-top-10-exports/> [5 July 2022]

³⁵ World's Top Exports, "Sri Lanka's Top 10 Exports," [online] Available from : <https://www.world-stopexports.com/sri-lankas-top-10-exports/#:~:text=Insights%20on%20Sri%20Lanka%E2%80%99s%20Top%2010%20Exports%201,%282.4%25%29%2010%20Other%20chemical%20goods%3A%20%24125.9%20million%20%281.1%25%29> [5 July 2022]

³⁶ Mohamed Saqib and Nisha Taneja, NON-TARIFF BARRIERS AND INDIA'S EXPORTS : The Case of ASEAN and Sri Lanka (New Delhi : NDIAN COUNCIL FOR RESEARCH ON INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS,2005).

ในด้านความถี่อยู่ที่ร้อยละ 26 ซึ่งสัดส่วนมูลค่าอยู่ที่ร้อยละ 25 แตกต่างกับประเทศศรีลังกาที่มีอยู่ที่ร้อยละ 0.09 และ 0.5 ตามลำดับ แต่ในช่วงปี ค.ศ.2022 ตามข้อมูลสถิติจาก World Integrated Trade Solution (WITS) NTBs ของประเทศศรีลังกาในการนำเข้าสินค้ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญมาอยู่ที่ร้อยละ 63.30 และมีความถี่อยู่ที่ร้อยละ 46.71³⁷ ในขณะที่ประเทศไทยมี NTBs ในด้านสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 31.09 และด้านความถี่อยู่ที่ร้อยละ 29.63 เท่านั้น³⁸

โดยมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีนั้นมียุทธศาสตร์หลายประการด้วยกัน เช่น การจำกัดการนำเข้าและการห้ามการนำเข้า การออกใบอนุญาตการนำเข้า การจำกัดการส่งออก มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า ค่าใช้จ่ายตามมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีในการนำเข้าสินค้า อีกทั้งพบว่า การนำเข้าสินค้าไปยังประเทศศรีลังกามีอุปสรรคและความยุ่งยากในบางเรื่อง เช่น ใบรับรอง (Certificate) ซึ่งศรีลังกา กำหนดมาตรฐานเฉพาะของตนเอง โดยไม่ใช้มาตรฐานเดียวกับองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO) ทั้งสินค้าเครื่องแปลงกระแสไฟฟ้า เครื่องสำอาง และสิ่งทอ เป็นต้น ผู้เขียนขอยกมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีที่สำคัญและควรหยิบยกขึ้นพิจารณาในการเจรจาการค้าความตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา ดังต่อไปนี้

1) การจำกัดการนำเข้าและการห้ามการนำเข้า (Import Restrictions)

ศรีลังกาได้ใช้การจำกัดการนำเข้าและการห้ามการนำเข้าเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศโดยกำหนดทั้งแบบห้ามนำเข้าหากเกินโควตา หรือเก็บภาษีเพิ่มเติมกับสินค้าที่เกินโควตา (Tariff Rate Quota: TRQ) เช่น กำหนดโควตาแก่ประเทศปากีสถานตาม PSFTA³⁹ ในการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าวบาสมาดิ (Basmati Rice) มันฝรั่ง นอกจากนี้ยังมีกรณีห้ามนำเข้าโดยเด็ดขาด (Banned) ซึ่งศรีลังกา กำหนดไว้ 2 รายการ คือ วัตถุหรือหนังสือลามก หรือสื่อที่เป็นภัยต่อศาสนา ยาเสพติด และสารเคมีบางชนิด 14 รายการ อีกทั้งยังมีกฎหมายภายในที่กำหนดรายการสินค้าต้องห้ามนำเข้าและส่งออกซึ่งเป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้าอีกทาง เช่น ไข่ เนื้อสด หรือเนื้อแช่แข็งตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยเฉพาะเนื้อไก่ และไข่ไก่ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่อุตสาหกรรม

³⁷ World Integrated Trade Solution (WITS), "Sri Lanka Non-Tariff Measure (NTM) Summary," [online] Available from : <https://wits.worldbank.org/tariff/non-tariff-measures/en/country/LKA> [5 July 2022]

³⁸ World Integrated Trade Solution (WITS), "Thailand Non-Tariff Measure (NTM) Summary," [online] Available from : <https://wits.worldbank.org/tariff/non-tariff-measures/en/country/THA> [5 July 2022]

³⁹ Annex-B of Free Trade Agreement (FTA) between Pakistan and Sri Lanka, List of products (Tariff line) for which Sri Lanka agreed to grant tariff rate quota TRQ.

ฟาร์มไก่ภายในประเทศได้ขยายตัวจนเพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศและส่งออก⁴⁰

2) การออกใบอนุญาตการนำเข้า (Import License)

ประเทศศรีลังกาได้ออกประกาศภายใต้รัฐบัญญัติควบคุมการนำเข้าและส่งออก (The Import and Export Control Act, No. 1 of 1969) กำหนดสินค้าที่ต้องขอใบอนุญาตการนำเข้า ประกอบไปด้วยสินค้ากว่า 196 รายการ (ตามพิกัดศุลกากร 4 หลัก) เช่น อารูสปั้น ปลา เมล็ดพันธุ์ เทรียภูเขาปณ สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ สารเคมีอันตราย รถยนต์ เครื่องจักร เป็นต้น โดยมีการแบ่งประเภทสินค้าเป็น 5 กลุ่มซึ่งการขอใบอนุญาตจะต้องติดต่อหน่วยงานเฉพาะตามประเภทของสินค้า ได้แก่ ประเภทยาและเวชภัณฑ์ ยานยนต์ เคมีภัณฑ์ สารสนเทศ รวมถึงเครื่องใช้ไฟฟ้า⁴¹

3) การจำกัดการส่งออก (Export Restrictions)

เป็นมาตรการการจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ (Voluntary Export Restraint: VER) ที่ประเทศผู้นำเข้าทำความตกลงร่วมกันกับประเทศผู้ส่งออกเพื่อจำกัดปริมาณการค้าระหว่างกัน โดยสินค้าที่มีการควบคุมการส่งออกจะถูกบัญญัติไว้ในรัฐกิจจานุเบกษาของประเทศศรีลังกา อีกทั้งจะยังกำหนดให้กรมควบคุมการนำเข้าและส่งออก (Department of Imports and Exports Control) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการควบคุม แบ่งรายการสินค้าที่ควบคุมเป็น 4 ประเภท ได้แก่ โลหะและเศษโลหะ ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ งาช้างและผลิตภัณฑ์จากงาช้าง และยานยนต์⁴²

4) มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS)

เป็นมาตรการที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้พัฒนาสุขภาพของมนุษย์และสุขอนามัยของพืชในประเทศให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน⁴³ เพื่อปกป้องชีวิตมนุษย์ สัตว์ และพืช จากสารปรุงแต่งปนเปื้อน สารพิษ เชื้อโรคต่างๆ รวมถึงโรคติดต่อ โดยกฎหมายของประเทศศรีลังกาที่อยู่ภายใต้ความตกลงว่า

⁴⁰ Poultry World, "Sri Lanka eyes up poultry export markets," [online] Available from : <https://www.poultryworld.net/poultry/sri-lanka-eyes-up-poultry-export-markets/> [1 March 2017]

⁴¹ Simplebooks, "How to obtain an import license?," [online] Available from : <https://simplebooks.com/srilanka/sri-lanka-customs-importers-and-exporters/> [31 May 2022]

⁴² The Gazette of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka, "Part 1 : Section (1) General Government Notifications Imports and Exports (Control) Act, No.1 of 1969," [online] Available from : http://www.imexport.gov.lk/images/pdf/1627-2_E.pdf [12 July 2017]

⁴³ Sohail Afzaal and Naeem Ullah Khan, "Microbial Food Safety Management in Global Trade: Role of WTO-SPS Agreement," [online] Available from : https://www.researchgate.net/publication/335961666_Microbial_Food_Safety_Management_in_Global_Trade_Role_of_WTO-SPS_Agreement. [1 March 2017]

ด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชโดยองค์การการค้าโลก คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยอาหาร (Food Act, No. 26 of 1980) ซึ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์และมาตรฐานในเรื่องการผลิต การขาย การจำหน่าย การนำเข้าและอายุอาหาร รวมถึงมาตรฐานในอาหารที่มาจากธรรมชาติหรือการเพิ่มเติมสารใดๆลงในอาหารซึ่งอาจทำให้เกิดความเสี่ยงด้านสุขภาพ อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของศรีลังกาขององค์การการค้าโลกเท่าที่ควร⁴⁴

5) อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade: TBT)

ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Agreement on Technical Barriers to Trade: TBT) เป็นข้อตกลงซึ่งออกโดยองค์การการค้าโลกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้ามีวัตถุประสงค์ คือ ไม่ให้รัฐภาคีใช้มาตรการหรือมาตรฐานด้านคุณภาพและความปลอดภัยในทางที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ ความตกลงดังกล่าวได้กำหนดมาตรฐานทางเทคนิคครอบคลุมสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเพื่อคุ้มครองคุณภาพสินค้า ชีวิตและสุขอนามัยของมนุษย์ พืช สัตว์ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและป้องกันการหลอกลวงให้แต่ละประเทศดำเนินการสอดคล้องกัน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการผลิตและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการค้าระหว่างประเทศ⁴⁵ โดยในประเทศศรีลังกาได้มีการเผยแพร่กฎระเบียบด้านเทคนิค มาตรฐานผลิตภัณฑ์ และกระบวนการตรวจสอบและรับรอง⁴⁶ ผ่านทาง Sri Lanka Government Gazette and the SLSI Bulletin เพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ TBT ขององค์การการค้าโลก (Committee on Technical Barriers to Trade) ประกอบด้วยกฎระเบียบด้านเทคนิค (Technical Regulations) มาตรฐาน (Standards) และ กระบวนการตรวจสอบและรับรอง (Conformity Assessment Procedures) ซึ่งได้กำหนดการห้ามนำเข้าสินค้ากว่า 123 รายการ จนกว่าจะได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงาน Sri Lanka Standards Institution (SLSI) ทั้งนี้ นอกจากหน่วยงาน SLSI แล้ว มีหน่วยงาน

⁴⁴ Tika Bahadur Karki, "SANITARY AND PHYTOSANITARY (SPS) MEASURES IN SAARC COUNTRIES," [online] Available from : <http://www.sawtee.org/publications/Discussion-Paper-10.pdf> [1 March 2017]

⁴⁵ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม, "ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า(Agreement on Technical Barriers to Trade - TBT) คำอธิบายและการตีความเพิ่มเติม," [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.tisi.go.th/data/wto/18-tbt.pdf> [12 มีนาคม 2565]

⁴⁶ Sri Lanka Standards Institution (SLSI), "Sri Lanka Standards Catalogue," [online] Available from : <https://www.slsi.lk/images/SLS-Catalogue-2021.pdf> [8 July 2022]

Telecommunications Regulatory Commission of Sri Lanka (TRCSL) ที่ทำหน้าที่ออกกฎระเบียบควบคุมคุณภาพ และคุณลักษณะเฉพาะทางเทคนิคสำหรับเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงกำหนดมาตรฐานคุณภาพการบริการ (Quality of Service: QOS) และยังมีกฎระเบียบต่างๆ เช่น บรรจุนิติ การติดฉลากกว่า 2,450 มาตรฐาน⁴⁷ นอกจากนี้ยังมีการออกการตราเครื่องหมาย “SLS” เพื่อรับรองว่าผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะเฉพาะเป็นไปตามมาตรฐาน

6) มาตรการเพื่อควบคุมการนำเข้ารายการที่ไม่จำเป็น (Non-Essential Items)

แผนกควบคุมการแลกเปลี่ยนของธนาคารกลางศรีลังกา (Exchange Control Department of the Central Bank of Sri Lanka) กำหนดมาตรการเพื่อควบคุมการนำเข้ารายการที่ไม่จำเป็น (Non-Essential Items) เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า ซ็อกเก็ต แลต น้ำมันปาล์ม และเครื่องสำอาง⁴⁸ กฎระเบียบดังกล่าวได้กำหนดขึ้นในปี ค.ศ. 2006 กล่าวคือ ผู้นำเข้าต้องฝากเงินมัดจำร้อยละ 50 ของมูลค่าตามใบแจ้งหนี้ของการนำเข้า ยิ่งไปกว่านั้นผู้นำเข้าต้องฝากเงินมัดจำเท่ากับมูลค่าตามใบแจ้งหนี้ของการนำเข้ายานพาหนะมีมูลค่าสูงและสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงมากเกินไป ณ เวลาที่ธนาคารเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตและออกเอกสาร ทั้งนี้เงินมัดจำหรือหลักประกันจะคำนวณจากมูลค่ารวมของใบแจ้งหนี้ แม้ว่าใบแจ้งหนี้เดียวกันจะมีรายการที่ไม่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดส่วนต่าง ก็ตาม

2.1.6 มาตรการเยียวยาทางการค้า (Contingency Trade Measures)

1) มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Antidumping) เป็นมาตรการที่ให้ความคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศผู้นำเข้าที่ได้รับความเสียหายหรือมีแนวโน้มที่จะได้รับความเสียหายจากการนำเข้าสินค้าที่มีการทุ่มตลาดจากต่างประเทศ เป็นการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมจากราคาส่งออก (Export Price) ที่ต่ำกว่ามูลค่าปกติ (Normal Value) ของสินค้าชนิดเดียวกันที่จำหน่ายในประเทศผู้ส่งออก หากพิสูจน์ได้ว่าการทุ่มตลาด (Dumping) สินค้าที่นำเข้าประเทศผู้นำเข้าที่ได้รับผลกระทบจากสินค้านำเข้าที่มีการทุ่มตลาด สามารถที่จะดำเนินการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด โดยประเทศศรีลังกาได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด ได้แก่ Anti-Dumping and Countervailing Duties Act, No.2 of 2018⁴⁹

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Lanka Business Online, “Sri Lanka slaps limits on non-essential imports to curb credit growth,” [online] Available from : <http://www.lankabusinessonline.com/sri-lanka-slaps-limits-on-non-essential-imports-to-curb-credit-growth> [12 Mar 2022]

⁴⁹ Blackhall Publishing, “Law of Sri Lanka: ANTI-DUMPING AND COUNTERVAILING DUTIES ACT,” [online] Available from : <https://www.srilankalaw.lk/Alphabetical-List-of-Statutes/anti-dumping-and-countervailing-duties-act.html> [12 July 2022]

2) การอุดหนุนและภาษีตอบโต้การอุดหนุน (Subsidies and Countervailing Duties: CVD)

(1) มาตรการอุดหนุนผลผลิตภายในประเทศ (Domestic Production Subsidy) กำหนดทิศทางการสนับสนุนการผลิตในอุตสาหกรรมแรกตั้ง (Infant Industries) โดยเฉพาะเรื่อง การลดต้นทุนการผลิต เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตในการแข่งขัน

ประเทศศรีลังกานั้นมีการอุดหนุนผลผลิตภายในประเทศมาอย่างยาวนาน โดยเป็นการ กำหนดมาตรการแฝงในรูปแบบนโยบายต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ นโยบายด้านการเกษตร เช่น ชา ยาง มะพร้าว และข้าว ซึ่งถือเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น ชา อยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการชาศรีลังกา ทำหน้าที่สนับสนุนเพื่อการส่งออกชา ทั้งการวางนโยบายช่วยประชาสัมพันธ์ ผลิตรักษาชาศรีลังกาไปทั่วโลก นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนทางด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการ ผ่านการจัดสรรเงินช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการในประเทศทั้งด้านการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรที่ใช้ในการกระบวนการผลิต หรือระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการใช้พลังงาน อันส่งผลต่อธุรกิจการส่งออกของประเทศ นอกจากนี้ศรีลังกายังมีการอุดหนุนการซื้อปุ๋ยของเกษตรกร และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์สัตว์ปีก หรือ ล้อยางรถยนต์ออลมชนิดยางที่ใช้ในสภาพขรุขระ ซึ่งส่งผลให้ประเทศสหรัฐอเมริกาดำเนินการเก็บอากรตอบโต้ในอัตราร้อยละ 2.9 ในปี ค.ศ.2017 กรณีของล้อยางรถยนต์ออลมชนิดยางที่ใช้ในสภาพขรุขระ (Off-the-Road (OTR) Tires) แม้ต่อมาการเก็บอากรตอบโต้ดังกล่าวจะถูกเพิกถอนไปโดย US Court of International Trade และ WTO Agreement ก็ตาม⁵⁰

(2) มาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duties) เป็นมาตรการที่รัฐประเทศ คู่ค้าที่ได้รับความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในจากการที่รัฐอีกประเทศหนึ่งได้ให้การสนับสนุน ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาคเอกชน เพื่อเพิ่มปริมาณการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศ หรือลดปริมาณการนำเข้าจากต่างประเทศ ประเทศคู่ค้าที่ได้รับความเสียหายสามารถที่จะใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุนได้ ซึ่งเป็นไปตามความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ (Agreement on Subsidies and Countervailing Measure) ขององค์การการค้าโลก

⁵⁰ Economynext, “US trade court rules against countervailing duties on Sri Lankan tyres,” [online] Available from : <https://economynext.com/us-trade-court-rules-against-countervailing-duties-on-sri-lankan-tyres-10883/> [10 July 2022]

3) มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measures)

มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เป็นมาตรการทางการค้าที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเยียวยาผลกระทบที่เกิดจากการนำเข้าสินค้าอย่างไม่เป็นธรรม อันส่งผลให้อุตสาหกรรมภายในประเทศผู้นำเข้าเกิดความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะได้รับความเสียหายจากการทะลักเข้ามาของสินค้านำเข้า เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวและแข่งขันในสถานการณ์ที่ไม่เป็นธรรมดังกล่าวได้ ซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบการชดเชย (Trade Compensations) หากไม่สามารถตกลงกันได้ภายใน 30 วัน ประเทศที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวสามารถที่จะดำเนินการระงับสิทธิประโยชน์ในระดับที่เท่ากัน หรือสามารถใช้มาตรการตอบโต้ได้⁵¹

ในปัจจุบันประเทศศรีลังกาได้มีการออกกฎหมายภายในรองรับการใช้มาตรการอุดหนุนผลผลิตภายในประเทศ มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 รัฐบัญญัติ ได้แก่ Anti-Dumping And Countervailing Duties Act, No.2 of 2018 และ Safeguard Measures Act, No.3 of 2018 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 10 ตุลาคม 2020 และ 19 ตุลาคม 2020 ตามลำดับ⁵²

2.1.7 การอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation)

การอำนวยความสะดวกทางการค้ามีจุดประสงค์เพื่อการลดต้นทุนทางธุรกรรมในการค้าและการขนย้ายสินค้านานาชาติ โดยให้ความสำคัญกับการยกเลิกภาระทางด้านการบริหารจัดการและเอกสารต่างๆ ที่ไม่มีความจำเป็น ซึ่งเป็นไปตามความตกลงขององค์การการค้าโลก อันเนื่องมาจากความพยายามในการผลักดันการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้เป็นประเด็นระดับนานาชาติ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศต่าง ๆ รวมถึงการลงทุนจากต่างประเทศ ประเทศศรีลังกาได้ให้สัตยาบันตามข้อตกลงการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation Agreement : TFA)⁵³ โดยอยู่ภายใต้พันธกรณีตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade 1994 : GATT 1994) ตามข้อบท 5 เรื่องเสรีภาพในการขนส่ง ข้อบท 8 เรื่องค่าธรรมเนียมและ

⁵¹ รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของทั้ง 3 มาตรการโปรตูดุ ทักษิณ (ฤกษ์สุด) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ GATT และ WTO : บททั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : วิทยุชน, 2560), หน้า 255-402.

⁵² Economynext, "Sri Lanka to activate anti-dumping laws from October 10 amid import controls," [online] Available from : <https://economynext.com/sri-lanka-to-activate-anti-dumping-laws-from-october-10-amid-import-controls-74731/> [5 July 2022]

⁵³ World Trade Organization, "Sri Lanka ratifies Trade Facilitation Agreement," [online] Available from : https://www.wto.org/english/news_e/news16_e/fac_31may16_e.htm [12 Mar 2022]

พิธีการ และข้อบท 10 เรื่องการเผยแพร่และการบริหารระเบียบทางการค้า⁵⁴

การดำเนินการภายใต้ข้อตกลงการอำนวยความสะดวกทางการค้า กรมศุลกากรของ ประเทศศรีลังกาได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ (Automated Data Processing Unit) โดยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994 ได้มีการดำเนินการประเมินผลและยื่นรายการโดยใช้ ASYCUDA (Automated System for Customs Data)⁵⁵ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่แสดงการจัดการด้าน ศุลกากร โดยระบบจะทำการจัดการและสำแดงทางศุลกากร (Customs Declaration)

2.1.8 การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights)

จากการที่ประเทศศรีลังกาเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก จึงต้องให้ความ คุ้มครองต่อทรัพย์สินทางปัญญา ให้สอดคล้องเป็นไปตามความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทาง ปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Right: TRIPS) ซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ในระดับขั้นพื้นฐาน โดยอยู่บนหลักการห้ามเลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination) หลักการ ประติบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) และหลักการประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความ อนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured-Nation) รวมทั้งสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการถ่ายทอด เทคโนโลยี ให้เกิดประโยชน์ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้ ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศศรีลังกามีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงาน ทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติประจำประเทศศรีลังกา (National Intellectual Property Office of Sri Lanka) โดยมีกฎหมายฉบับเดียวที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ในประเทศศรีลังกา คือ รัฐบัญญัติทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Act, No. 36 of 2033) เมื่อเทียบกับกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยแล้วพบว่ากฎหมาย ดังกล่าวของศรีลังกามีทั้งส่วนที่ให้ความคุ้มครองมากกว่าประเทศไทยในบางประการและมีประเด็น ที่ให้ความคุ้มครองน้อยกว่าหรือเท่ากับประเทศไทยในบางประการโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านเครื่องหมายการค้า (Trademarks) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ศรีลังกายังไม่ได้เข้า เป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริด (Madrid Protocol) ทำให้ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนขอรับความคุ้มครอง

⁵⁴ V.S. Sidath Kumar, "WTO Trade Facilitation Negotiations in Sri Lanka : Prevailing Sri Lanka's Position on GATT Articles V, VIII and X," [online] Available from : http://artnet.unescap.org/tid/artnet/mtg/tfri_sl.pdf [12 Mar 2022]

⁵⁵ Automated System for Customs Data, "User Countries/Sri Lanka," [online] Available from : <https://asycuda.org/en/usercountries-srilanka/> [5 July 2022]

สิทธิในศรีลังกาด้วย ซึ่งในพิธีสารนี้ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแล้วในปี 2017⁵⁶ ผลคือผู้ประกอบการหรือผู้ส่งออกของไทยก็จะได้รับประโยชน์ที่จะสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพื่อขอรับความคุ้มครองในประเทศต่าง ๆ ได้ หลายประเทศในคราวเดียวกัน โดยยื่นคำขอจดทะเบียนเพียงคำขอเดียวและเสียค่าธรรมเนียมเพียงครั้งเดียว ซึ่งก็จะทำให้ได้รับความสะดวก รวดเร็วในการยื่นคำขอจดทะเบียน และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางอีกด้วย

2. ด้านลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้อง (Copyright and Related Rights) ศรีลังกาให้ความคุ้มครองมากกว่าไทย กล่าวคือ ระยะเวลาคุ้มครองลิขสิทธิ์ในศรีลังกา จะครอบคลุมตลอดชีวิตของผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์และขยายไปอีก 70 ปี นับแต่วันที่ผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์เสียชีวิต ในขณะที่การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไทย มีระยะเวลาการคุ้มครองเพียง 50 ปี หลังจากผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์เสียชีวิต และ

3. ในด้านสิทธิบัตร (Patents) ศรีลังกาให้การคุ้มครองสิทธิบัตรเป็นเวลา 20 ปี นับจากวันยื่นคำขอซึ่งเท่ากับระยะเวลาการคุ้มครองงานอันมีสิทธิบัตรของไทย

2.2 กฎระเบียบและนโยบายด้านการลงทุนและบริการ

ประเทศไทยมีมูลค่าการลงทุนสูงกว่าประเทศศรีลังกามาก และเป็นประเทศที่กำลังก้าวไปสู่สถานะของประเทศที่ออกไปลงทุนยังต่างประเทศมากกว่าการรับการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งต่างจากประเทศศรีลังกาที่อยู่ในสถานะผู้รับการลงทุนจากต่างประเทศมากกว่าออกไปลงทุนยังต่างประเทศ โดยศรีลังกามีการเปิดเสรีด้านการลงทุนค่อนข้างสูง กล่าวคือ อนุญาตให้ชาวต่างชาติถือครองหุ้นได้ถึงร้อยละ 100 ในเกือบทุกประเภทกิจการ⁵⁷ นอกจากนี้ยังมีสำนักงานส่งเสริมการลงทุนศรีลังกาที่มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตบริการต่างๆ อย่างครบวงจร (One Stop Service Center) ทั้งนี้มีเพียงกิจการบางประเภทที่มีการจำกัดไม่ให้นักลงทุนชาวต่างชาติเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง เช่น การประมงชายฝั่ง การรักษาความปลอดภัย การค้าปลีกขนาดเล็ก การปล่อยเงินกู้ และการรับจ่านำ เป็นต้น⁵⁸

2.2.1 กฎระเบียบและนโยบายด้านการลงทุน

กฎระเบียบและนโยบายด้านการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของคนต่างชาติ

⁵⁶ World Intellectual Property Organization, “Members of the Madrid Union,” [online] Available from : https://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/madrid_marks.pdf [5 July 2022]

⁵⁷ Board of Investment of Sri Lanka, “Investment Policy,” [online] Available from : <https://investsri-lanka.com/investment-policy/> [5 July 2022]

⁵⁸ Ibid.

ในศรีลังกา มีประเด็นต่างๆ ดังนี้ กฎหมายการส่งเสริมการลงทุน มาตรการส่งเสริมการลงทุน เขตเศรษฐกิจพิเศษ ขั้นตอนการลงทุน การคุ้มครองการลงทุน การครอบครองกิจการ กฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานสำคัญในการกำกับดูแล

1) **กฎหมายการส่งเสริมการลงทุน** ตั้งแต่การประกาศเอกราชเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1948 ประเทศศรีลังกาได้ให้ความสำคัญกับการลงทุนจากต่างประเทศเนื่องจากเห็นประโยชน์ของการลงทุนจากต่างประเทศต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ศรีลังกา จึงได้เริ่มกำหนดแผนส่งเสริมการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI)⁵⁹ ต่อมาปี ค.ศ. 1970 -1977 ศรีลังกาเปิดโอกาสให้บริษัทต่างชาติเข้ามาร่วมทุนกับองค์กรภาครัฐ การเปลี่ยนแปลงนโยบายในทางเศรษฐกิจของรัฐ ส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุนได้อย่างอิสระมากยิ่งขึ้น

กฎหมายส่งเสริมการลงทุนฉบับแรกของศรีลังกา The Greater Colombo Economic Commission Law, No. 4 of 1978 (BOI Act)⁶⁰ กำหนดให้คณะกรรมการเศรษฐกิจแห่งศรีลังกา (Greater Colombo Economic Commission) มีอำนาจกำหนดนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและนโยบายส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติในประเทศศรีลังกา ต่อมาปี ค.ศ. 1992 อำนาจดังกล่าวได้กลายเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการลงทุนแห่งศรีลังกา (Board of Investment: BOI) ซึ่งเน้นส่งเสริมการลงทุนให้กับกิจการที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีอำนาจในการออกใบอนุญาต สถานประกอบการ ทั้งนี้ การจัดตั้งสถานประกอบการภายใต้ BOI Act แบ่งออกเป็น 3 กรณี ได้แก่ 1. การลงทุนทั่วไป 2. การลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมจาก BOI และ 3. การลงทุนที่สำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) **การลงทุนทั่วไป** เป็นกรณีที่นักลงทุนต่างชาติขออนุญาตผ่าน BOI Act Section 16 เข้ามาลงทุนภายใต้กฎหมายปกติเช่นธุรกิจของคนในประเทศ ซึ่งนักลงทุนต่างชาติจะได้รับการอำนวยความสะดวกในการลงทุนแต่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายฉบับอื่น⁶¹ เช่น รัฐบาลยุติสรรพาการ

⁵⁹ Saman Kelegama, "Development in Independent Sri Lanka : What went wrong?," *Economic & Political weekly*, Vol 35, No.17 (April 2000) pp. 1478-1483.

⁶⁰ Board of Investment of Sri Lanka, "BOI Act," [online] Available from : http://www.investsrilanka.com/wp-content/uploads/2018/07/Act_No_4_of_1978.pdf [15 January 2017]

⁶¹ Board of Investment of Sri Lanka, "Setting up in Sri Lanka," [online] Available from : https://investsrilanka.com/setting-up-in-sri-lanka_new/ [18 July 2022]

รัฐบัญญัติศุลกากรและการควบคุมการแลกเปลี่ยน อย่างไรก็ตามภายหลังจัดตั้งกิจการเรียบร้อยแล้ว การประกอบธุรกิจดังกล่าวจะต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายของศรีลังกาที่บังคับใช้กับกิจการนั้นๆ

ปัจจุบันเกณฑ์ขั้นต่ำการจัดตั้งสถานประกอบการภายใต้ BOI Act นักลงทุนต่างชาติถือหุ้นทั้งหมดหรือร่วมลงทุนกับชาวศรีลังกาได้แต่ต้องเป็นกิจการที่มีเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 250,000 เหรียญสหรัฐ แต่หากจะดำเนินกิจกรรมทางการค้านักลงทุนต่างชาติจะต้องมีเงินลงทุนอย่างน้อย 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยนักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนผ่านบัญชีการลงทุนขาเข้า (Inward Investment Accounts: IIAs) ซึ่งพัฒนามาจากบัญชี Securities Investment Account (SIA) ซึ่งบัญชี SIA คือ บัญชีสำหรับอำนวยความสะดวกให้นักลงทุนชาวต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่นอกศรีลังกา องค์กรที่จัดตั้งขึ้นนอกศรีลังกาและชาวศรีลังกาให้สามารถลงทุนในตั๋วเงินคลัง (Treasury Bill) พันธบัตรรัฐบาล (Treasury Bond) ทุนเรือนหุ้น (Equity Capital) ในบริษัทที่จัดตั้งในศรีลังกา โดยผลตอบแทนจากการลงทุนสามารถดำเนินการผ่านบัญชี SIA ได้โดยไม่ต้องผ่านกรมควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange Control Department) และบัญชีเงินฝากพิเศษเพื่อการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ (Special Foreign Direct Investment Deposit Accounts : SFIDAs) ที่นักลงทุนต่างชาติสามารถเปิดและฝากเงินเป็นสกุลเงินตราต่างประเทศและสกุลเงินศรีลังการูปี (Rupee)⁶²

(2) การลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมจาก BOI โดยการจัดตั้งธุรกิจที่ได้รับสิทธิประโยชน์จาก BOI เป็นการจัดตั้งภายใต้ BOI Act Section 17 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีอำนาจในการพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ แก่ธุรกิจ รวมถึงการยกเว้นการบังคับใช้หรือปรับเปลี่ยนหลักการในการบังคับใช้กฎหมาย บางประการให้แก่กิจการบางประเภทอีกด้วย⁶³ ซึ่งอาศัยความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามที่รัฐบัญญัติดังกล่าว กำหนดไว้ในมาตรา 24

(3) การลงทุนที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (Strategic Development Projects) ซึ่ง BOI Act และ Strategic Development Projects Act ได้ให้คำนิยามของการลงทุนที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ไว้ว่าต้องเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อประเทศ ที่อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

⁶² Board of Investment of Sri Lanka, "Investment Policy," [online] Available from : <https://investsrilanka.com/investment-policy/> [18 July 2022]

⁶³ Board of investment in Sri Lanka, "Setting up in Sri Lanka," [online] Available from : https://investsrilanka.com/setting-up-in-sri-lanka_new/ [18 July 2022]

พัฒนาการของประเทศ⁶⁴ โดยมีเงื่อนไขต้องเป็นโครงการเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ก่อให้เกิดการจ้างแรงงาน สร้างโอกาสในการหารายได้ และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี⁶⁵

สิทธิประโยชน์ของโครงการที่ได้รับการอนุมัติเป็น Strategic Development Projects อาจได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีให้ได้รับยกเว้นการใช้บังคับตามกฎหมายอื่นๆ ตามที่กำหนดในมาตรา 2 โดยส่วนใหญ่เป็นสิทธิประโยชน์ในเรื่องการจัดเก็บภาษี ไม่ว่าจะเป็นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีจากการนำเข้าสินค้า ภาษีความรับผิดชอบต่อสังคม ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีรัฐบัญญัติจำนวนมากที่กำหนดให้การลงทุนที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศได้รับยกเว้นการบังคับใช้ตามกฎหมาย แต่ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องบางฉบับที่ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ โดยกฎหมายที่สำคัญได้แก่ Exchange Control Act, No.24 of 1953 ซึ่งเป็นรัฐบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐในการควบคุมการเข้าออกของเงินตราต่างประเทศภายใต้ศรัลลังกาเพื่อช่วยควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรารูปีของประเทศศรีลังกาและเงินสกุลตราต่างประเทศ

2) **มาตรการส่งเสริมการลงทุน** แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุน และมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่ไม่ใช่ภาษี

(1) **มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุน** อัตราภาษีของประเทศศรีลังกาอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งกำหนดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ที่ร้อยละ 30 และอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายเงินปันผลสำหรับผู้ที่ไม่ได้มีถิ่นอยู่ (Non-Resident) ร้อยละ 10 โดยเป็นการกำหนดที่มีมาตรฐานระดับเดียวกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน นอกจากนี้ประเทศศรีลังกาเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษี (Double Taxation Agreement : DTA) กับ 44 ประเทศ⁶⁶ รวมทั้งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่ามาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุนของประเทศศรีลังกา แบ่งเป็นหลายกรณีโดยมีตัวอย่าง ดังนี้

⁶⁴ Section 6 of STRATEGIC DEVELOPMENT PROJECTS ACT, No. 14 of 2008 “Unless the context otherwise requires, “Strategic Development Project” means a project which is in the national interest and which is likely to bring economic and social benefit to the country and which is also likely to change the landscape of the country”

⁶⁵ Section 6 (A)-(D) of Strategic Development Projects Act, No. 14 of 2008

⁶⁶ Sri Lanka Inland Revenue, “International Relations - Double Tax Avoidance Treaties,” [online] Available from: <http://www.ird.gov.lk/en/publications/sitepages/International%20Relations.aspx?menuid=1401> [15 January 2017]

1) มาตรการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลชั่วคราว (Tax Holiday) เป็นการกำหนดระยะเวลาในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นการชั่วคราวให้กับธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน รวมถึงการลดอัตราภาษีให้กับธุรกิจเป็นชั่วคราว หรือระยะยาว

2) มาตรการยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่ายเงินปันผล และมาตรการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับสินค้าทุน

3) ข้อตกลงเกี่ยวกับเสถียรภาพทางการคลัง (Fiscal Stability Agreement) ที่กำหนดวงเงินขั้นต่ำในการลงทุนในธุรกิจขนาดใหญ่ โดยไม่ได้ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

(2) **มาตรการส่งเสริมการลงทุนที่ไม่ใช่ภาษี** เช่น การให้นักลงทุนต่างชาติเช่าที่ดินของรัฐระยะยาว (Lease of Land State Owned) โดยมีระยะเวลาสูงสุดกว่า 99 ปี โดยหากเป็นที่ดินในเขต BOI Zones เขตอุตสาหกรรม เขตการท่องเที่ยว จะได้รับการเก็บภาษีเพียงร้อยละ 7.5 จากค่าเช่าซึ่งน้อยกว่าการเช่าจากเอกชนที่มีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 15 นอกจากนี้ยังมีในส่วนของมาตรการในด้านการเงิน ซึ่งรัฐบาลศรีลังกาได้สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการบัญชีประเภทพิเศษสำหรับนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในศรีลังกาเพื่อให้นักลงทุนต่างชาติสะดวกในการนำเงินเข้ามาลงทุนในประเทศ ได้แก่ บัญชีการลงทุนขาเข้า (Inward Investment Accounts: IIAs) ซึ่งพัฒนามาจากบัญชี 2 ประเภท คือ บัญชีลงทุนในหลักทรัพย์ (Securities Investment Account :SIA) เป็นบัญชีทำให้นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนในหลักทรัพย์รัฐบาลของศรีลังกา เช่น ตั๋วเงินคลัง และพันธบัตรรัฐบาลได้ และบัญชีเงินฝากพิเศษเพื่อการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ (Special Foreign Direct Investment Deposit Accounts :SFIDAs) ที่นักลงทุนต่างชาติสามารถเปิดและฝากเงินเป็นสกุลเงินตราต่างประเทศและสกุลเงินศรีลังการูปี (Rupee)⁶⁷

3) **เขตเศรษฐกิจพิเศษ** ประเทศศรีลังกามีการกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นทั้งหมด 15 แห่ง⁶⁸ เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีการกระจายตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การจะเข้าไปประกอบกิจการในเขตต่างๆ ได้จะต้องได้รับการเห็นชอบจาก BOI ก่อน โดยมีเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในแต่ละเขตพื้นที่ แต่ที่มีเงื่อนไขเหมือนกันทุกเขตพื้นที่ คือ จะต้องเป็นการลงทุนที่มีเงิน

⁶⁷ Hatton National Bank PLC, "Inward Investment Account (IIA)," [online] Available from : <https://www.hnb.net/personal/savings/foreign-currency-accounts/inward-investment-account-ia> [18 July 2022]

⁶⁸ Board of Investment of Sri Lanka, "Sri Lanka Investment Guide," [online] Available from : <https://investsri Lanka.com/wp-content/uploads/2022/04/Investment-Guide-2022-31.03.2022.pdf> [18 July 2022]

ลงทุนไม่น้อยกว่า 250,000 เหรียญสหรัฐ และต้องเป็นกิจการที่มุ่งเน้นการส่งออกกว่าร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมด⁶⁹ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนในเขตดำเนินการเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone)

นอกจากจะมีการดำเนินการจัดสรรระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ให้ผู้ประสงค์จะลงทุนแล้ว คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนยังกำหนดสิทธิพิเศษต่างๆ ให้กับเจ้าของกิจการที่เข้ามาลงทุน ได้แก่ การยกเว้นภาษีเงินได้ทั้งหมดที่เกิดจากกิจการเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 5-15 ปี รวมถึงการลดหย่อนภาษีเงินได้จากกิจการอีก 15 ปีหลังจากระยะเวลาการยกเว้นภาษีสิ้นสุดลง นอกจากนี้ ภาษีเงินได้ของคนต่างชาติที่ประกอบอาชีพในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับการยกเว้น รวมถึงการยกเว้นเงื่อนไขตลอดจนการจัดเก็บภาษีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกวัตถุดิบหรือปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการ⁷⁰

4) ขั้นตอนการลงทุน นักลงทุนสามารถที่จะจัดตั้งกิจการได้ทั้งในเขต Export Processing Zones หรือนอกเขตดังกล่าว โดยติดต่อกับคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือ Urban Development Authority ตามลำดับ สำหรับการขอจัดตั้งกิจการจะต้องใช้หนังสือรับรองจากธนาคารว่ามีเงินลงทุนในบัญชีขั้นต่ำ 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และต้องชำระเงินปีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาขาอุตสาหกรรมและลักษณะของบริษัทตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 17 ของ BOI Act 2002

5) การคุ้มครองการลงทุน เป็นบทบัญญัติที่สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุน โดยคุ้มครองความปลอดภัยในการลงทุนไว้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ กำหนดให้มีความคุ้มครองนักลงทุนทั้งนักลงทุนศรีลังกาและนักลงทุนต่างชาติอย่างมีความเท่าเทียมกัน จะเห็นได้จากการที่ยังไม่พบการฟ้องร้องรัฐบาลศรีลังกาเกี่ยวกับนโยบายด้านการลงทุนและการปฏิบัติหรือการบังคับใช้กฎหมายในด้านการลงทุนของประเทศ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความปลอดภัยในการลงทุนในประเทศศรีลังกา⁷¹

6) การครอบครองกิจการ จากการศึกษา Foreign Exchange Act, No. 12 of 2017 ประเทศศรีลังกา กำหนดให้ชาวต่างชาติสามารถถือครองหุ้นในกิจการเกือบทั้งหมดได้ร้อยละ 100

⁶⁹ International Labour Office Geneva, "Export processing zones in Sri Lanka: Economic impact and Social issues," [online] Available from : https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---multi/documents/publication/wcms_126264.pdf [1 February 2017]

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ U.S. Department of State, "2019 Investment Climate Statements: Sri Lanka," [online] Available from : <https://www.state.gov/reports/2019-investment-climate-statements/sri-lanka/> [4 June 2022]

ยกเว้นกิจการบางประเภท ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1. กิจการที่ต้องขออนุญาตจากรัฐบาลโดยเฉพาะ 2. กิจการที่กำหนดอัตราการถือหุ้นของชาวต่างชาติให้ไม่เกินร้อยละ 40 หรือมากกว่าหากได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ 3. กิจการที่ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติประกอบกิจการ หรือที่เรียกว่าอาชีพสงวน ได้แก่ การประมงชายฝั่ง การรักษาความปลอดภัย การค้าปลีกขนาดเล็ก การปล่อยเงินกู้ และการรับจำนำ⁷²

7) กฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(1) **การถือครองที่ดิน** รัฐบัญญัติของประเทศศรีลังกาไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติมีการถือครองที่ดิน โดยมาตรา 2 ของรัฐบัญญัติ Land Restrictions on Alienation Act, No 38 of 2014 กำหนดห้ามโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่ชาวต่างชาติ หรือบริษัทที่จดทะเบียนในศรีลังกาโดยชาวต่างชาติถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 50⁷³ ขึ้นไปหรือบริษัทต่างชาติ อย่างไรก็ตาม รัฐบัญญัติกำหนดให้สามารถเช่าที่ดินระยะยาวจากรัฐได้

(2) **การโอนเงินระหว่างประเทศ** ระเบียบของธนาคารกลางของประเทศศรีลังกา กำหนดให้บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนภายในประเทศศรีลังกาจะต้องทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศผ่านบัญชี SIA โดยสามารถทำธุรกรรมได้ทั้งในรูปแบบของเงินรูปหรือเงินตราต่างประเทศอื่นๆ

(3) **การนำเข้าเครื่องจักร** ประเทศศรีลังกาไม่มีกฎระเบียบที่กำหนดเป็นการเฉพาะถึงการนำเข้าเครื่องจักร และไม่อยู่ในรายการที่ต้องขอใบอนุญาตนำเข้าจาก Sri Lanka Standard Institute (SLSI) อีกทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมและตอบสนองต่อความต้องการเครื่องจักรภายในประเทศ รัฐบาลจึงกำหนดยกเว้นไม่เก็บภาษีศุลกากรสำหรับการนำเข้าเครื่องจักร

(4) **การจัดซื้อจัดจ้างโดยภาครัฐ** ประเทศศรีลังกาพยายามที่จะสร้างความโปร่งใสให้กับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐทั้งหมด เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เท่าเทียมในการผลักดันและเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการต่างๆ ของรัฐ โดยเฉพาะโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ อีกทั้งยังต้องการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติเข้ามาเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการพัฒนาประเทศ⁷⁴ โดยศรีลังกา กำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐอยู่ภายใต้

⁷² Board of Investment of Sri Lanka, "Investment Policy," [online] Available from : <https://investsrilanka.com/investment-policy/> [5 July 2022]

⁷³ Section 2 of LAND (RESTRICTIONS ON ALIENATION)ACT, No. 38 OF 2014

⁷⁴ World Bank, "Ensuring Good Governance in Procurement in Sri Lanka," [online] Available from : <https://wbnpf.procurementinet.org/featured/ensuring-good-governance-procurement-sri-lanka> [2 June 2022]

การกำกับดูแลและดำเนินการของหน่วยงาน National Procurement Commission อีกทั้งมีหน้าที่แก้ไขปรับปรุงกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

(5) **นโยบายการแข่งขันทางการค้า**⁷⁵ กระทรวงอุตสาหกรรมของประเทศศรีลังกาได้ดำเนินการผลักดันนโยบายเพื่อสร้างความเติบโตให้กับกิจการนำเข้าและส่งออกสินค้า โดยกำหนดแนวนโยบายไว้ 6 ข้อ ได้แก่ เพิ่มประสิทธิภาพของเศรษฐกิจในวงกว้าง ต่อด้านการผูกขาดในระบบตลาด ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางสังคมให้เกิดขึ้นกับการจ้างงาน สร้างประสิทธิภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจในระดับต่างๆ สร้างระบบการแข่งขันในระดับนานาชาติ และรักษาสภาพเศรษฐกิจของประเทศให้อยู่ในระดับที่เป็นที่ยอมรับของบริษัทต่างชาติ

(6) **การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา** อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ (National Intellectual Property Office) โดยได้ให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการออกแบบในเชิงอุตสาหกรรม สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ชื่อทางการค้า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และลิขสิทธิ์ เพื่อให้ทัดเทียมกับนานาประเทศโดยการเข้าภาคีในสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

(7) **พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์**⁷⁶ กิจการธนาคารและกิจการบริการด้านการท่องเที่ยวได้ดำเนินการพัฒนาระบบการชำระเงินและการจองที่พัก โดยอาศัยธุรกรรมออนไลน์ โดยในภาครัฐก็ได้มีการส่งเสริมการพัฒนาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งการนำเข้าและส่งออกสินค้า รวมถึงการดำเนินการต่างๆ ทางด้านภาษี

(8) **การคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**⁷⁷ ประเทศศรีลังกาได้ตระหนักถึงการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศควบคู่กับการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ มุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีการกำหนดให้บริษัทต่างๆ ที่เข้ามาลงทุนหรือดำเนินการในประเทศศรีลังกา จะต้องดำเนินการนำเสนอ นโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

⁷⁵ Clive Gray, "Competition Policy in Sri Lanka," [online] Available from : https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNABN692.pdf [2 June 2022]

⁷⁶ The International Trade Administration, U.S. Department of Commerce, "Sri Lanka – eCommerce," [online] Available from : <https://www.export.gov/article?id=Sri-Lanka-eCommerce> [2 June 2022]

⁷⁷ Ministry of Environment and Natural Resources of Sri Lanka, "A List of Major Environment Policies of Sri Lanka," [online] Available from : <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/apcity/unpan042380.pdf> [2 June 2022]

(9) **แนวนโยบายด้านแรงงานและการคุ้มครองแรงงาน**⁷⁸ เพื่อส่งเสริมการลงทุนของชาวต่างชาติและสร้างหลักประกันให้แก่แรงงานต่างชาติ ศรีลังกาได้พัฒนาแนวนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานชาวต่างชาติในประเทศศรีลังกา กำหนดกรอบการพัฒนาฝีมือแรงงานต่างชาติ สิทธิต่างๆ ของแรงงาน ไม่ว่าจะมิเพศสภาพในลักษณะใดให้สามารถทำงานในประเทศศรีลังกาได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีเสรีภาพ และมีคุณภาพการดำเนินชีวิตที่ดี ทั้งการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ ระยะเวลาการทำงานขั้นสูง ค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลาสิทธิการลาคลอดบุตร สหภาพแรงงาน และสวัสดิการต่างๆ

(10) **ใบอนุญาตการทำงาน** ประเทศศรีลังกาไม่ได้มีการใช้ระบบโควตาในการออกใบอนุญาตการทำงาน อย่างไรก็ตาม กฎหมายคนเข้าเมืองของประเทศศรีลังกาได้กำหนดประเภทบุคลากรต่างชาติที่อนุญาตออกวีซ่าทำงานได้ 3 ลักษณะ คือ 1. บุคลากรต่างชาติของบริษัทที่ได้รับบริการส่งเสริม BOI 2. บุคลากรต่างชาติของบริษัทที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล และ 3. บุคลากรขององค์กรระหว่างประเทศ โดยมีการกำหนดให้การเข้ามาทำงานและขอใบอนุญาต จะต้องเข้ามาใช้ Entry Visa ระยะเวลา 30 วันก่อน จึงจะดำเนินการขออนุญาตจากกรมตรวจคนเข้าเมืองได้

8) **หน่วยงานสำคัญที่ทำหน้าที่กำกับดูแล** คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแบบครบวงจรแก่นักลงทุนต่างชาติ เช่น การอนุมัติโครงการ การจัดการสาธารณูปโภค การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับวีซ่า การอำนวยความสะดวกในการนำเข้าและการส่งออก⁷⁹ เป็นต้น มีหน้าที่หลัก คือ การปรับกลยุทธ์การลงทุนในประเทศ โดยการส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชนโดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออก⁸⁰ การเพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การจัดตั้งเขตการลงทุน และการดูแลเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและนิคมอุตสาหกรรม

2.2.2 กฎระเบียบและนโยบายด้านบริการ

จากการศึกษา Foreign Exchange Act, No. 12 of 2017 พบว่าประเทศศรีลังกาอนุญาตให้ชาวต่างชาติสามารถถือครองหุ้นในกิจการเกือบทั้งหมดได้ ร้อยละ 100 ยกเว้นกิจการ 3 ลักษณะ

⁷⁸ International Labor Organization, “National Labour Migration Policy, Sri Lanka,” [online] Available from : http://www.ilo.org/dyn/migpractice/migmmain.showPractice?p_lang=en&p_practice_id=27 [2 June 2022]

⁷⁹ Buildsrilanka.com, “The role of the BOI,” [online] Available from : <http://www.buildsrilanka.com/boi/boi-TheRole.htm> [8 July 2022]

⁸⁰ Board of Investment of Sri Lanka, “Sri Lanka Investment Guide,” [online] Available from : <https://investsrilanka.com/wp-content/uploads/2022/04/Investment-Guide-2022-31.03.2022.pdf> [18 July 2022]

ดังต่อไปนี้ 1. กิจการที่ต้องขออนุญาตจากรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจเฉพาะสาขาบริการ 2. กิจการที่ให้ชาวต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 40 หรือมากกว่าหากได้รับการอนุญาตจาก BOI และ 3. กิจการที่ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติประกอบกิจการ⁸¹ ในปี ค.ศ. 2016 รายได้จากธุรกิจด้านการบริการคิดเป็นร้อยละ 58.2 ของ GDP ของประเทศศรีลังกา โดยสาขาบริการที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ประเทศมากที่สุด คือ กิจการด้านการขนส่ง กิจการด้านการท่องเที่ยว และกิจการก่อสร้าง⁸²

สำหรับภาคบริการท่องเที่ยวซึ่งเป็นธุรกิจภาคบริการที่เป็นรายได้หลักของศรีลังกานั้น ศรีลังกาได้ดำเนินโครงการ “One Stop Shop” ซึ่งเป็นโครงการที่นำสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศศรีลังกาจากหน่วยงานต่างๆ มารวมกันไว้ในที่เดียว เช่น สิทธิประโยชน์จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หน่วยงานส่งเสริมการพัฒนาเมือง หน่วยงานอนุรักษ์ชายฝั่งและทรัพยากรชายฝั่งแห่งศรีลังกา และหน่วยงานกลางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้นักลงทุนต่างชาติสามารถลดระยะเวลาในการติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่และจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ถือเป็น การอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน ทั้งด้านการจดทะเบียนธุรกิจ การขออนุญาตต่างๆ การทำ EIA การขอวีซ่า การขออนุญาตและตรวจสอบการก่อสร้าง และการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจาก BOI ด้วย

จากที่ได้ศึกษากฎหมาย มาตรการและกฎระเบียบต่างๆ ของศรีลังกาที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้า การบริการและการลงทุนของไทยในศรีลังกาจึงทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคทางการค้าของประเทศศรีลังกา ได้แก่ การจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูง นอกจากนั้นยังมีการจัดเก็บอากรค่าธรรมเนียม และภาษีอื่นๆ เพิ่มเติมจำนวนมาก อีกทั้งยังมีอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีที่ผู้นำเข้าสินค้าต้องเผชิญ เช่น ในกรณีการนำเข้าสินค้าเกษตร ต้องเผชิญกับมาตรการการกำหนดมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และการห้ามนำเข้าสินค้าเกษตรบางประเภท เช่น เนื้อไก่ เป็นต้น การศึกษากฎหมาย มาตรการและกฎระเบียบต่างๆ ของศรีลังกาที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและบริการพบว่า ศรีลังกาเปิดเสรีด้านการลงทุนค่อนข้างสูง กล่าวคือ อนุญาตให้ชาวต่างชาติถือครองหุ้นได้ถึงร้อยละ 100 ในเกือบทุกประเภทกิจการ นอกจากนั้นยังมีสำนักงานส่งเสริมการลงทุนศรีลังกาที่มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตบริการต่าง ๆ อย่างครบวงจร (One Stop Service Center) โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติสิทธิประโยชน์การลงทุน สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า สาขาบริการสำคัญที่ไทยมีศักยภาพแต่เป็นสาขาที่ศรีลังกา

⁸¹ Board of Investment of Sri Lanka, “Investment policy: Exchange Control Laws Applicable for foreign Investments,” [online] Available from : <https://investsrilanka.com/investment-policy/> [1 June 2022]

⁸² Ajantha Geeganage, “Sri Lanka’s Role in the World Trade Organization,” *International Journal of Business and Social Science*, Vol. 4 No. 1 (January 2013): p.147.

ไม่อนุญาตให้ต่างชาติถือครองหุ้นได้ร้อยละ 100 คือ การขนส่ง และการท่องเที่ยว ซึ่งนักลงทุนต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 40 ของจำนวนหุ้นที่ประกอบธุรกิจ และหากถือหุ้นเกินร้อยละ 40 จะต้องได้รับอนุมัติจาก Board of Investment of Sri Lanka เป็นรายกรณีไป

ในส่วนต่อไปจะเป็นการเสนอแนะแนวทางการจัดทำกรอบเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา รวมถึงท่าทีการเจรจาเพื่อให้การเจรจาตกลงการค้าเสรีทางด้านการค้า การลงทุน และการบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

3. ข้อเสนอแนะแนวทางของประเทศไทย

จากการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน ภาวะเปราะบางและนโยบายด้านการค้า การลงทุนและการบริการของประเทศศรีลังกา ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกาให้สำเร็จ ซึ่งความตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกาจะส่งผลต่อการขจัดอุปสรรคทางการค้า สนับสนุนและส่งเสริมการค้าสินค้า การบริการและการลงทุนระหว่างไทยและศรีลังกาที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงสร้างโอกาสทางการค้าใหม่ระหว่างสองประเทศ อีกทั้งผู้ส่งออกสินค้าของไทยยังสามารถได้รับประโยชน์จากการใช้ประเทศศรีลังกาเป็นฐาน (Platform) เพื่อส่งออกสินค้าไปยังประเทศอื่นๆ ในเอเชียได้ นอกจากนี้การมีความตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกาย่อมเปิดโอกาสให้นักลงทุนไทยสามารถใช้ประโยชน์จากมาตรการส่งเสริมการลงทุนของศรีลังกาที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ โดยในส่วนนี้ผู้เขียนจะแบ่งเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการเจรจาความตกลงการค้าเสรีทางด้านการค้า การลงทุน และการบริการ ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการเจรจาด้านการค้า

ความตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกา จะส่งผลให้ผู้ส่งออกสินค้าจากประเทศไทยสามารถลดต้นทุนด้านภาษีศุลกากรไปได้ถึงร้อยละ 15⁸³ โดยแนวทางการเจรจาในเรื่องการปรับลดภาษีนำเข้านั้นเสนอให้ดำเนินการโดยแบ่งกลุ่มสินค้าตามศักยภาพในการแข่งขัน โดยพิจารณาแบ่งกลุ่มได้ดังนี้

Normal Track แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. สินค้าที่คาดว่าประเทศไทยจะได้รับผลกระทบทางบวกจากการส่งออกที่เพิ่มขึ้น เช่น ไม้ ยานยนต์ พลาสติก เครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้า โลหะ น้ำตาล 2. สินค้าที่คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบใด เช่น และ 3. สินค้าที่มีความทำหายหรืออาจมีศักยภาพในการลงทุนระหว่างกัน

⁸³ โปรดดูรายละเอียดในหัวข้อ 2.1.1 ของบทความนี้

Sensitive คือ สินค้าที่คาดว่าประเทศไทยจะได้รับผลกระทบทางลบจากการนำเข้าสินค้าของประเทศศรีลังกาที่ตลาดภายในประเทศมากขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ กระดาษ เบ็ดเตล็ด สิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม

Exclusion คือ สินค้าที่ประเทศศรีลังกามีศักยภาพในการส่งออกมากกว่าประเทศไทย เช่น ชา กาแฟ โกโก้ และเครื่องดื่มอื่นๆ

จากการศึกษาประเทศไทยสามารถยกเว้นอากรสินค้าเกือบทุกประเภทให้แก่ศรีลังกาได้ และประเทศไทยควรดำเนินการเจรจาให้ประเทศศรีลังกามีสินค้านำเข้าที่การเจรจา (Exclusion List) น้อยที่สุด เพื่อส่งเสริมให้มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นในอนาคต ซึ่งประเทศไทยสามารถที่จะเปิดเสรีให้ประเทศศรีลังกาได้ร้อยละ 95.9⁸⁴ โดยยกเว้น Exclusion List ได้แก่ ชา กาแฟ โกโก้ เครื่องดื่มอื่นๆ และสินค้ากลุ่มเครื่องนุ่งห่ม⁸⁵ ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมาศรีลังกามีการขอให้ประเทศคู่เจรจาที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่กว่าเปิดตลาดสินค้าในระดับที่สูงกว่าศรีลังกาเสมอ อย่างไรก็ตาม ไทยควรพยายามเจรจาให้ศรีลังกาเปิดตลาดสินค้าในระดับที่เท่ากับไทย

พิธีการและกระบวนการทางศุลกากร ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้เวลาสำหรับการดำเนินการพิธีการทางศุลกากร เพื่อตรวจสอบสินค้าที่จะต้องเสียภาษี เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่ง ดังนั้น แนวทางของประเทศไทยควรเจรจากับประเทศศรีลังกาสำหรับการขอลดขั้นตอนการตรวจสอบทั้งส่วนของสินค้าและเอกสาร

กฎถิ่นกำเนิดสินค้า เนื่องจากการกำหนดหลักเกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดที่ 4 หลักอาจส่งผลให้ประเทศคู่ค้าอาจไม่ได้สิทธิประโยชน์เนื่องจากจากการไม่เข้าหลักเกณฑ์ถิ่นกำเนิด ดังนั้น ประเทศไทยควรดำเนินการเจรจาเพื่อกำหนดกฎถิ่นกำเนิดที่เข้าใจง่าย แต่ละเอียดขึ้น เนื่องจากประเทศศรีลังกาไม่มีการกำหนดกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่ชัดเจน ยกตัวอย่างกรณีที่หากไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนหรือการเปลี่ยนพิกัดระดับสินค้าที่เหมาะสมตามประเภทสินค้า ประเทศไทยอาจไม่ได้สิทธิประโยชน์จาก GSP หรือ GSP Plus ที่ประเทศศรีลังกาได้รับเนื่องจากการไม่เข้าหลักเกณฑ์ถิ่นกำเนิด คือ กรณีของสินค้าข้าว ซึ่งหากกำหนดใช้หลักการเปลี่ยนพิกัดศุลกากรที่ 4 หลักแรก คือ Change of Tariff Heading เป็นการเปลี่ยนรหัสพิกัดศุลกากรในระดับประเภทจะทำให้ไม่สามารถเข้าเกณฑ์การเปลี่ยนรหัสพิกัดศุลกากรของประเทศศรีลังกา นอกจากนี้

⁸⁴ คัดจากสูตรการคำนวณระดับการเปิดตลาดสินค้าของไทยต่อศรีลังกา

⁸⁵ มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, โครงการศึกษาการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและศรีลังกา รายงานฉบับสมบูรณ์ด้านสินค้า และการบริการและการลงทุน” (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2560) หน้า 10-13 (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

แม้จะเลียงไปใช้ หลักเกณฑ์ “สัดส่วนของต้นทุน” และ “มูลค่าเพิ่มของการผลิต” ในประเทศ หรือที่เรียกว่าสัดส่วนมูลค่าการผลิตที่เพิ่มขึ้น (Regional Value Content: RVC) ซึ่งเป็นการพิจารณาการแปรสภาพของสินค้าโดยเปรียบเทียบสัดส่วนของมูลค่าภายในประเทศที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าส่งออกเปรียบเทียบกับมูลค่าของวัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิด (Value of Non-Originating Material หรือ VNM) ที่นำมาเพื่อใช้ผลิตสินค้านั้นก็อาจจะติดปัญหาเรื่องมูลค่าเพิ่มของโรงสีที่จะต่ำกว่ากำหนด ดังนั้นจึงควรพิจารณาหลักเกณฑ์อื่นๆ ของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า มาปรับใช้ในการเจรจาในครั้งนี้ เช่น

- กฎเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rule: PSR) ซึ่งอาจมาใช้กับสินค้าที่สำคัญ เช่น สินค้าสิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม
- เกณฑ์การใช้กระบวนการผลิต (Processing Operation) ซึ่งเป็นเกณฑ์การได้แหล่งกำเนิดโดยผ่านกระบวนการผลิต (Processing Operation) จากวัตถุดิบนำเข้าจนได้สินค้าส่งออกที่มีสาระแตกต่างกันไป โดยไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากรของสินค้านั้น
- หลักเกณฑ์ “สัดส่วนของต้นทุน” และ “มูลค่าเพิ่มของการผลิต” ในประเทศ หรือที่เรียกว่าการใช้สัดส่วนมูลค่าเกณฑ์เพิ่มภายในภูมิภาค (Regional Value Content: RVC)
- การปรับใช้เกณฑ์การเปลี่ยนรหัสพิกัดศุลกากรแล้วแต่ประเภทสินค้าตามความเหมาะสม กล่าวคือในระดับประเภทย่อย คือ การเปลี่ยนรหัส 6 หลักแรก (Change of Tariff Sub-Heading) สำหรับสินค้าส่วนใหญ่ หรือการเปลี่ยนรหัสพิกัดศุลกากรในระดับแยกย่อยของประเภทย่อย (Change of Tariff Split Sub-Heading) โดยเฉพาะกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์

สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) ประเทศไทยควรเจรจาความตกลงการค้าเสรีโดยพิจารณาตามสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปที่ประเทศศรีลังกาได้รับจากประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เป็นต้น เพื่อให้สินค้าของประเทศไทยสามารถที่จะเข้าเงื่อนไขได้รับประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหภาพยุโรปและญี่ปุ่นที่ไทยถูกตัดสิทธิ GSP การเจรจาของประเทศไทยควรเน้นไปที่การเปิดเสรีสำหรับสินค้าที่ไทยจะได้รับประโยชน์ หากมีการส่งออกไปยังประเทศศรีลังกา และเน้นสินค้าขั้นต้นที่จะสามารถเข้าไปแปรรูปเป็นสินค้าชั้นกลางน้ำ และปลายน้ำในประเทศศรีลังกา ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามกฎการผลิตที่ประเทศผู้ให้สิทธิพิเศษกำหนด เช่น ประเทศญี่ปุ่นกำหนดว่าหากเป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นแต่บางส่วนหรือทั้งหมดจากวัตถุดิบที่นำเข้าจากประเทศอื่น หรือไม่ทราบแหล่งที่มาที่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เรื่องการแปรสภาพอย่างเพียงพอ คือ สินค้าผลิตจากวัสดุนำเข้าที่ได้รับการแปรสภาพอย่างเพียงพอ

(Sufficient Processing) จนกลายเป็นสินค้าใหม่ภายใต้พิกัดศุลกากรที่แตกต่างไปจากพิกัดศุลกากรของวัสดุนำเข้า (ระดับ 4 หลัก) ที่ศรีลังกา ย่อมเข้าใจในการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปที่ประเทศศรีลังกาได้รับ ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 19 ธันวาคม 2540 ญี่ปุ่นได้กำหนดมาตรการตัดสิทธิ GSP โดยพิจารณาจากระดับรายได้ประชาชาติต่อหัว (GNP per Capita) และความสามารถในการส่งออกของประเทศผู้ได้รับสิทธิ GSP โดยกรมศุลกากรญี่ปุ่นประกาศตัดสิทธิ GSP ต่อประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2562⁸⁶

มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี มาตรการทางกฎหมายที่เป็นอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจของไทย คือ มาตรการด้านใบรับรองมาตรฐานที่ประเทศศรีลังกากำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าจะต้องได้ใบรับรองจากประเทศศรีลังกาเท่านั้น ดังนั้น การเจรจาเพื่อลดอุปสรรคดังกล่าวประเทศไทยควรเจรจาเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอใบรับรองมาตรฐานจากประเทศศรีลังกา เช่น การจัดทำความตกลงมาตรฐานร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRA) ซึ่งเป็นความตกลงที่เสนอให้ประเทศศรีลังกายอมรับมาตรฐานและการตรวจสอบสินค้าของกันและกันในการทำการค้าระหว่างประเทศ โดยที่ไม่ต้องตรวจสอบและรับรองซ้ำอีกต่อไป เนื่องจากมาตรฐานสินค้าส่วนใหญ่ของไทยสูงกว่าประเทศศรีลังกาและใช้มาตรฐานสากลในการรับรอง ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นที่สำคัญในการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกาเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากกรณีของใบรับรองมาตรฐานซึ่งเป็นอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญแล้วยังมีมาตรการทางการค้าอื่นที่เป็นอุปสรรคอันจำเป็นต้องเจรจา ดังนี้

การจำกัดการนำเข้าและการห้ามการนำเข้า ถือเป็นหนึ่งในมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ซึ่งเป็นมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อทางลบอย่างรุนแรงในกรณีที่มีปริมาณการนำเข้าสินค้าเกินขอบเขตโควตาที่กำหนดไว้ ดังนั้น ประเทศไทยควรดำเนินการเจรจาเพื่อขอขยายขอบเขตโควตาการจำกัดการนำเข้า เพราะหากมีขอบเขตการจำกัดในระดับต่ำ การนำเข้าสินค้าเกินโควตาที่กำหนดจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการของไทยที่จะมีการจัดเก็บภาษีเพิ่มเติมกับสินค้าที่เกินในอัตราที่สูงทำให้ต้นทุนสินค้านำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างรุนแรงและเฉียบพลัน ณ ปัจจุบันตัวอย่างการจำกัดการนำเข้าที่ถูกกำหนดไว้ในความตกลง เช่น Pakistan-Sri Lanka Free Trade Agreement (PSFTA) ซึ่งจำกัดการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรม ส่วนสินค้าไทยอาจได้รับผลกระทบจากการจำกัดการนำเข้าและการห้ามการนำเข้า โดยอ้างอิงกฎหมายภายในของประเทศศรีลังกา เช่น ไข่ เนื้อสด หรือเนื้อแช่แข็ง

⁸⁶ กรมการค้าต่างประเทศ, “ระบบ GSP ญี่ปุ่น,” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.dft.go.th/th-th/DFT-Service/ServiceData-Information/dft-service-data-privilege/Detail-dft-service-data-privilege/ArticleId/5033/5033> [19 กรกฎาคม 2565]

ตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยกรมผลิตภัณฑ์จากสัตว์และสุขภาพ ทั้งนี้สินค้าเนื้อสัตว์ถือเป็นสินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก⁸⁷

การออกไปอนุญาตการนำเข้า ประเทศไทยควรที่จะดำเนินการเจรจาเพื่อลดขั้นตอนการขอใบอนุญาตการนำเข้าสำหรับสินค้าที่ประเทศไทยมีสัดส่วนการส่งออกในระดับสูงและอยู่ในบังคับต้องขอใบอนุญาตภายใต้รัฐบัญญัติของประเทศศรีลังกา เช่น เนื้อสัตว์ รถยนต์ส่วนบุคคล รถกระบะ จักรยานยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ และขบล้อรถจักรยานยนต์⁸⁸ เพื่อลดอุปสรรคและเพิ่มความสะดวกแก่ผู้ประกอบการของประเทศไทย

3.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการเจรจาด้านการลงทุน

โดยข้อเสนอแนะในด้านดังกล่าวนี้มีประเด็นหลักอยู่ที่การครอบครองกิจการ และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากกฎหมายส่งเสริมการลงทุน เพราะประเทศศรีลังกามีการส่งเสริมการลงทุนของชาวต่างชาติที่สูงอยู่แล้ว เช่น เปิดให้นักลงทุนชาวต่างชาติถือหุ้นทั้งหมดของกิจการได้ และหากเป็นการลงทุนในกิจการที่ BOI ส่งเสริมก็อาจได้รับสิทธิประโยชน์ทางธุรกิจบางประการอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีมาตรการส่งเสริมการลงทุน ทั้งมาตรการภาษีและมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่ไม่ใช่ภาษี เช่น การเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราเดียวกับประเทศอื่นที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกับประเทศศรีลังกา การเปิดให้เช่าที่ดินระยะยาวโดยมีระยะเวลาสูงสุดกว่า 99 ปี เป็นต้น

ในส่วนของการครอบครองกิจการ แม้ประเทศศรีลังกาได้เปิดให้ผู้ลงทุนชาวต่างประเทศเข้าถือครองหุ้นร้อยละ 100 ในหลายประเภทกิจการแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีกิจการบางประเภทที่ประเทศศรีลังกาสงวนไว้ เช่น ในสาขาเหมืองแร่ และประมงที่ประเทศไทยมีศักยภาพเข้าไปลงทุน ประเทศศรีลังกาเปิดให้นักลงทุนชาวต่างชาติถือครองหุ้นได้เพียงร้อยละ 40 เท่านั้น แต่หากพิจารณาเงินลงทุนของนักลงทุนไทยเปรียบเทียบกับบริษัทในประเทศศรีลังกาพบว่าประเทศไทยมีเงินลงทุนที่สูงกว่า ดังนั้นจึงควรที่จะเจรจาในกิจการดังกล่าวเพื่อเพิ่มอัตราส่วนการถือครองหุ้น จึงจะส่งผลดีต่อการขยายการลงทุนของประเทศไทยในประเทศศรีลังกา

แนวทางการดำเนินการเจรจาในประเด็นของกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ประเทศไทยควรดำเนินการเจรจาเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาให้มีระดับการคุ้มครองที่มีมาตรฐาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้

⁸⁷ มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, “โครงการศึกษาการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและศรีลังกา รายงานฉบับสมบูรณ์ด้านสินค้า และการบริการและการลงทุน” (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2560) หน้า 3-44 และ หน้า 10-9 (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

⁸⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10-8

แก่นักลงทุนของประเทศไทยที่จะเข้าไปลงทุนในประเทศศรีลังกาว่าจะได้รับความคุ้มครองในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้มาตรฐาน โดยในปัจจุบันการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศศรีลังกาที่มีปัญหา ได้แก่ เครื่องหมายการค้าและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เนื่องมาจากการที่ประเทศศรีลังกาไม่ได้เข้าร่วมพิธีสารกรุงมาดริด (Madrid Protocol) ซึ่งเป็นความตกลงที่จัดตั้งระบบการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ มีการกำหนดกฎเกณฑ์การจดทะเบียนผ่านสำนักกระหว่างประเทศ (International Bureau หรือ IB) ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าในการขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ ผู้จดทะเบียนไม่ต้องเตรียมคำขอสำหรับการยื่นในแต่ละประเทศโดยตรง สามารถยื่นคำขอที่สำนักงานต้นทาง สำหรับประเทศไทยยื่นผ่านกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อระบุนขอรับความคุ้มครองในภาคีสมาชิกพิธีสารมาดริดการที่ศรีลังกาไม่ได้เข้าร่วมพิธีสารกรุงมาดริดทำให้นักลงทุนที่ต้องการได้รับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในศรีลังกาต้องยื่นคำขอจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติของประเทศศรีลังกา (National Intellectual Property Office: NIPO) เท่านั้น ไม่สามารถยื่นคำขอที่สำนักงานต้นทาง

3.3 ข้อเสนอแนะแนวทางทางด้านการบริการ

เนื่องด้วยสาขาบริการส่วนใหญ่ของประเทศศรีลังกาอนุญาตให้ถือครองกิจการได้ร้อยละ 100 ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรดำเนินการเจรจาให้ประเทศศรีลังกาเปิดเสรีสาขาบริการเพิ่มเติมในรูปแบบของ GATS Plus ทั้งใน Mode 1 Mode 2 และ Mode 3⁸⁹ เช่นเดียวกับที่ประเทศศรีลังกาได้จัดทำความตกลง FTA กับคู่เจรจาอื่นๆ โดยเจรจาให้ประเทศศรีลังกาเปิดเสรีเพิ่มเติมในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน รวมถึงสาขาอื่นๆ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการออกไปลงทุนในประเทศศรีลังกาของภาคธุรกิจไทย เช่น บริการด้านการเงิน บริการขนส่ง อันเป็นลักษณะการเปิดเสรีแบบ Positive List Approach กล่าวคือ เป็นการกำหนดประเภทของบริการที่จะเปิดเสรีเอาไว้

กรณี Mode 3 การข้ามพรมแดนของ “ผู้ให้บริการต่างชาติ” ที่เข้ามาจัดตั้งธุรกิจบริการ (Commercial Presence) พบว่าสาขาบริการส่วนใหญ่ของประเทศศรีลังกาอนุญาตให้ถือครองกิจการได้ร้อยละ 100 ประกอบกับการที่ประเทศไทยมีศักยภาพที่สูงกว่า จึงเสนอแนะให้ไม่ผูกพัน “Unbound” หรือผูกพันเท่าที่ระบุไว้ในข้อผูกพันที่ใช้เป็นการทั่วไป แต่กรณีสาขาที่ประเทศ

⁸⁹ โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ GATS ใน พรทพ เบญญาอภิกุล, GATS ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 35-63

ศรีลังกาไม่เปิดเสรีในปัจจุบัน ประเทศไทยควรเจรจาให้มีการเปิดเสรีเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต เช่น สาขาขนส่ง สาขาการประมง และสาขาเครื่องขายของอัตโนมัติ นอกจากนี้สำหรับการจัดทำข้อผูกพันที่ใช้สำหรับสาขาบริการเป็นการทั่วไป (Horizontal Commitments) ของประเทศไทยควรระบุข้อจำกัดด้านการจัดตั้งธุรกิจ ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 เพื่อให้การผูกพันการเปิดเสรีสาขาการค้าบริการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

หากพิจารณา Mode 4 การข้ามพรมแดนของ “บุคคลต่างชาติ” เข้ามาให้บริการในดินแดนของสมาชิก (Presence of Natural Persons) พบว่าแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีศักยภาพสูงกว่าประเทศศรีลังกา แต่แรงงานประเทศศรีลังกามีค่าจ้างที่ถูกกว่า ดังนั้น หากผู้ประกอบการของประเทศไทยจะเข้าไปลงทุนในประเทศศรีลังกาควรดำเนินการเลือกใช้แรงงานท้องถิ่นเป็นหลัก และใช้แรงงานที่มีความเชี่ยวชาญของประเทศไทยในการวางแผนหรือแก้ไขปัญหาเป็นครั้งคราวเท่านั้น ทั้งนี้แม้ว่า BOI ของประเทศศรีลังกาจะอนุมัติให้แรงงานต่างชาติเข้าไปดำเนินการในประเทศศรีลังกาได้ แต่ก็ยังไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้นการเจรจาเปิดเสรีใน Mode 4 ของประเทศไทยจะเป็นประโยชน์ เพื่อให้เกิดความชัดเจน และสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนไทยต่อไป

3.4 ข้อเสนอแนะการเจรจาด้านอื่นๆ

ประเด็นการจัดซื้อจัดจ้างโดยภาครัฐ (Government Procurement) เนื่องจากตามนโยบายการแข่งขันทางการค้าของประเทศศรีลังกาที่กำหนดนโยบายเพื่อต่อต้านการผูกขาดในระบบตลาด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการของประเทศไทย สามารถที่จะเข้าไปดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ ประเทศไทยจึงควรดำเนินแนวทางการเจรจาให้ประเทศศรีลังกาดำเนินการเปิดให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐให้ผู้ประกอบการต่างประเทศสามารถเข้าไปดำเนินการตามโครงการต่างๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการของประเทศไทยมีโอกาสแข่งขันกับผู้ประกอบการภายในประเทศศรีลังกาได้

4. ข้อจำกัดและอุปสรรคในการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา

ข้อจำกัดและอุปสรรคในการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา คือ การหยุดชะงักของการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกาเนื่องจากสถานการณ์ปัญหาภายในของประเทศศรีลังกาในปัจจุบันซึ่งถือเป็นวิกฤตเศรษฐกิจครั้งร้ายแรงที่สุดในรอบกว่า 70 ปี โดยประเทศศรีลังกา

ประสบปัญหาการขาดแคลนอาหาร การขาดแคลนทุนสำรองระหว่างประเทศ ปัญหาเงินเฟ้อ วิกฤตข้าวยากหามาแกง รวมถึงการขาดแคลนเชื้อเพลิง จนถึงขั้นที่รัฐบาลต้องสั่งหยุดขายน้ำมันให้กับยานพาหนะส่วนบุคคล สั่งปิดสถานศึกษาและหน่วยราชการเพื่อประหยัดน้ำมัน⁹⁰ ซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจศรีลังกาในครั้งนี้มีสาเหตุหลักจากปัจจัยภายในประเทศ ทั้งการบริหารที่ล้มเหลวและปัญหาการทุจริตที่เป็นปัญหาเรื้อรังมานาน⁹¹

ประเทศศรีลังกามีกำหนดเป็นเจ้าภาพการประชุมเจรจา FTA ไทย - ศรีลังกา ครั้งที่ 3 ณ กรุงโคลัมโบ แต่เนื่องจากสถานการณ์การเมืองภายในประเทศและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในของศรีลังกาทำให้การเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกาหยุดชะงักไป หลังจากเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2561 ประเทศศรีลังกาได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา ครั้งที่ 1 โดยทั้งสองฝ่ายได้จัดทำแผนการเจรจาขึ้น ต่อมาเมื่อวันที่ 19-21 กันยายน 2561 ไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา ครั้งที่ 2 โดยทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนและหารือในร่างบทความตกลงฯ จำนวน 11 ข้อบท จากทั้งหมด 14 ข้อบท ซึ่งครอบคลุมทั้งการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

เนื่องด้วยงานวิจัยอันเป็นพื้นฐานของบทความนี้ผู้เขียนได้ทำการวิจัยในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งในขณะนั้นมีข้อน่าห่วงกังวลอยู่ว่าประเทศศรีลังกากำลังประสบปัญหาด้านการคลังทำให้การใช้จ่ายของรัฐบาล โดยเฉพาะในการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ รวมถึงโอกาสการลงทุนขนาดใหญ่ของประเทศศรีลังกาซึ่งเป็นการร่วมลงทุนระหว่างรัฐต่อรัฐ หรือการร่วมลงทุนระหว่างรัฐกับเอกชนลดลงไปด้วย ทั้งนี้ในปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาด้านเศรษฐกิจของประเทศศรีลังกากลับทวีความรุนแรงขึ้น โดยประเทศศรีลังกากำลังประสบกับปัญหาการผิดนัดชำระหนี้พันธบัตรต่างประเทศเป็นมูลค่ากว่า 1.26 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐและปัญหาอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าร้อยละ 50⁹² โดยปัญหาทั้งหมดถือเป็นวิกฤติเศรษฐกิจและการคลังของประเทศศรีลังกา ส่งผลให้เกิดการประท้วงจากประชาชนทั่วทั้งประเทศ ซึ่งส่งผลให้การเจรจาการค้าเสรีระหว่างไทย-ศรีลังกาอาจจะต้องมีการเลื่อนออกไปอีกในอนาคตโดยไม่มีกำหนด

⁹⁰ TNN Online, “ศรีลังกา เกิดอะไรขึ้น? สรุปรายใหม่วิกฤตเศรษฐกิจเลวร้ายบานปลายถึงขั้นปน.ลาออก,” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.tnnthailand.com/news/world/118903/> [12 กรกฎาคม 2565]

⁹¹ VOA เอเชีย, “เปิดปมเศรษฐกิจศรีลังกาล่มสลาย และก้าวต่อไปเพื่อฟื้นฟู,” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.voathai.com/a/why-sri-lanka-s-economy-collapsed-and-what-s-next/6630652.html> [12 กรกฎาคม 2565]

⁹² The Standard, “‘ศรีลังกา’ จ่อผิดนัดชำระหนี้พันธบัตรต่างประเทศมูลค่า 1.26 หมื่นล้านดอลลาร์,” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://thestandard.co/sri-lanka-extending-foreign-bonds-payment/> [12 กรกฎาคม 2565]

5. บทสรุป

ความตกลงการค้าเสรี เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่อาศัยการส่งออกสินค้าในสัดส่วนที่สูง รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการบริการและการลงทุนระหว่างประเทศอีกด้วย การมีอยู่ของความตกลงการค้าเสรีส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยได้รับประโยชน์จากการลดอัตราภาษีศุลกากรระหว่างประเทศคู่สัญญา ซึ่งภาวะภาษีดังกล่าวถือเป็นต้นทุนที่สำคัญของการดำเนินกิจการส่งออกและนำเข้าสินค้า นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังได้รับประโยชน์จากการลดลงของอุปสรรคทางการค้าที่มีใ้ภาษีระหว่างประเทศคู่สัญญา รวมถึงการลดอุปสรรคในภาคการบริการและยังเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศคู่สัญญา จึงเป็นการสร้างโอกาสแก่ผู้ประกอบการในการขยายธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่งทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

ภาครัฐของประเทศไทยกำลังดำเนินนโยบายสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อดำเนินการลดอุปสรรคและขยายการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เนื่องจากการไม่มีความตกลงการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้า หรือการที่ไทยถูกตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปจากประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรป หรือญี่ปุ่น ย่อมส่งผลกระทบต่อทางลบแก่ผู้ประกอบการของไทยและเป็นอุปสรรคต่ออัตราการขยายตัวด้านการส่งออก ดังนั้น การทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศศรีลังกาซึ่งเป็นประเทศซึ่งยังคงได้รับสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปจากประเทศต่างๆ ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญของประเทศไทย จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยลดผลกระทบและอุปสรรคการส่งออกแก่ผู้ประกอบการของประเทศไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นได้ นอกจากนี้ในส่วนด้านการบริการและการลงทุน การที่ศรีลังกาอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ One Belt One Road ของจีนและมีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม รวมถึงนโยบายเศรษฐกิจเสรีของศรีลังกาย่อมเป็นผลดีต่อการลงทุนของไทย จึงเป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างกันจึงสรุปได้ว่า “ประเทศไทยควรมีความตกลงการค้าเสรีกับศรีลังกาเพื่อเปิดเสรีในด้านการค้าสินค้า รวมถึงด้านบริการและการลงทุน” โดยแนวทางการเจรจาในส่วนของการค้าสินค้าน่าจะมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ (1) แนวทางปรับลดภาษีที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกและนำเข้าสินค้า (2) การลดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น การจัดทำความตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRA) ซึ่งเป็นการทำความตกลงเพื่อยอมรับผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ของประเทศสมาชิกอื่นว่าเป็นไปตามมาตรฐานโดยไม่ต้องทำการตรวจสอบซ้ำอีก ซึ่งจะส่งผลดีต่อสินค้าไทยที่จะส่งออกไปยังศรีลังกาเนื่องจากมาตรฐานสินค้าส่วนใหญ่ของไทยสูงกว่า

ศรีลังกาและใช้มาตรการฐานสากลในการรับรอง และ (3) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่เหมาะสม ส่วนแนวทางการเจรจาภาคบริการและการลงทุน ควรเจรจาให้ศรีลังกาเปิดเสรีสาขาบริการเพิ่มเติม ในรูปแบบของ GATS Plus ทั้งใน Mode 1 Mode 2 และ Mode 3 เช่นเดียวกับที่ศรีลังกาได้จัดทำความตกลง FTA กับคู่เจรจาอื่นๆ โดยเจรจาให้ศรีลังกาเปิดเสรีเพิ่มเติมในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน รวมถึงสาขาอื่นๆ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการออกไปลงทุนในศรีลังกาของภาคธุรกิจไทย เช่น บริการด้านการเงิน บริการขนส่ง สำหรับ Mode 4 พบว่า แรงงานส่วนใหญ่ของไทยมีศักยภาพสูงกว่าศรีลังกา ขณะที่แรงงานของศรีลังกามีค่าจ้างที่ถูกกว่าไทยโดยเปรียบเทียบ ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยที่ไปลงทุนในศรีลังกาสามารถเลือกใช้แนวทางบริหารจัดการแรงงาน โดยใช้แรงงานท้องถิ่นศรีลังกาเป็นหลัก

แม้สามารถสรุปได้ว่า “ประเทศไทยควรมีความตกลงการค้าเสรีกับศรีลังกาเพื่อเปิดเสรีในด้านการค้าสินค้า รวมถึงด้านบริการและการลงทุน” แต่อุปสรรคสำคัญอย่างสถานการณ์ของประเทศศรีลังกาได้ส่งผลกระทบต่อความคืบหน้าของการเจรจาที่ได้มีการเริ่มเจรจาระหว่างประเทศไทยและประเทศศรีลังกาไปแล้ว โดยในปัจจุบัน การประชุมเจรจา FTA ไทย – ศรีลังกา ครั้งที่ 3 ณ กรุงโคลัมโบ ที่ประเทศศรีลังกามีกำหนดเป็นเจ้าภาพการได้เลื่อนออกไปอย่างไม่มีกำหนด หลังจากการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศไทยและศรีลังกา ครั้งที่ 2 ที่เกิดขึ้นในวันที่ 19-21 กันยายน 2561 ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินการแลกเปลี่ยนและหารือเกี่ยวกับร่างบทความตกลงการค้าเสรีจำนวน 11 ข้อบท จาก 14 ข้อบท สำหรับกรณีการค้าสินค้าซึ่งเป็นประเด็นสำคัญนั้น ทั้งสองประเทศสามารถที่จะเจรจาให้มีการลดหรือยกเลิกภาษีระหว่างกัน โดยเห็นพ้องให้ดำเนินการเจรจาทุกรายการสินค้า อาจจะมีการกำหนดยกเว้นไว้ในส่วนของรายการสินค้าอ่อนไหว สำหรับด้านการค้าบริการ ทั้งสองประเทศสามารถที่จะตกลงแลกเปลี่ยนกันในข้อเรียกร้องที่ทั้งสองฝ่ายเสนอและเห็นชอบครอบคลุมเกือบทุกข้อบท และสุดท้ายในส่วนของการลงทุนที่สามารถสรุปข้อบทการลงทุนโดยเห็นชอบให้ครอบคลุมในประเด็นการเปิดเสรี การอำนวยความสะดวก การคุ้มครองการลงทุน นอกจากนี้ยังตกลงที่จะแลกเปลี่ยนข้อเรียกร้องการเปิดตลาดบริการ (Request List) ในการเจรจาหรือครั้งถัดไป รวมถึงเห็นพ้องให้มีการดำเนินการทำบันทึกข้อตกลงความเข้าใจ (Memorandum of Understanding) การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ครอบคลุมความร่วมมือสาขาพื้นฐาน 10 สาขา⁹³ ทั้งนี้ ณ ปัจจุบัน สำหรับความคืบหน้าการเจรจาความตกลงการค้าเสรีของประเทศไทย - ศรีลังกา ตามข้อมูลของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564

⁹³ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, “FTA ไทย - ศรีลังกา (ความเป็นมา-ประโยชน์-สถานะล่าสุด) (มิถุนายน 2564)”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.dtn.go.th/negotiation/fta-ไทย-ศรีลังกา-ความเป็นมา-ประโยชน์-สถานะล่าสุด-มิถุนายน-2564-?cate=60f544bbef41409b9a775940> [1 มิถุนายน 2565]

ระบุว่าขณะนี้เนื่องจากสถานการณ์การเมืองภายในประเทศศรีลังกา รวมถึงการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในของประเทศ ส่งผลให้การเจรจาการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา จำเป็นต้องหยุดชะงักไป แต่ทั้งนี้เนื่องด้วยคุณสมบัติของประเทศศรีลังกาหลายประการ เช่น การเป็นฐานสำหรับการเข้าไปสู่ตลาดของประเทศเอเชียใต้ อย่าง อินเดีย หรือการมีทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน การเกษตร หรือพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งศรีลังกาเป็นประเทศที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ One Belt One Road ของประเทศจีน จึงมีแนวโน้มของการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น สรุปได้ว่า การเจรจาดังกล่าวไม่ควรที่จะต้องล้มเลิกไปเพราะปัญหาต่างๆที่ประเทศศรีลังกากำลังเผชิญในปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพียงการชะลอการเจรจาออกไป ซึ่งประเทศไทยควรเตรียมพร้อมเข้าร่วมการประชุมเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีประเทศไทย-ศรีลังกาทันทีเมื่อประเทศศรีลังกามีความพร้อมที่จะกลับเข้าสู่กระบวนการเจรจาเพื่อเป็นการเร่งขยายโอกาสและลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนระหว่างสองประเทศ และเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการและเศรษฐกิจของประเทศต่อไป